

OPN informatoR

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Nr 2-3

1979

1944

XXXV

1979

CENTRALNA INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 1979/80

1 PAZDZIERNIKA 1979 R. ODBYŁA SIĘ UROCZYSTA INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 1979/1980. W SWOJE 35-LECIE PRZY-
PADŁ UMCS ZASZCZYT ORGANIZOWANIA CENTRALNEJ INAUGURACJI ROKU AKADEMICKIEGO. W UROCZYSTOŚCI UDZIAŁ
WZIĘLI: I SEKRETARZ KC PZPR TOW. EDWARD GIĘREK, CZŁONEK BIURA POLITYCZNEGO WICEPREMIER MIECZYSLAW JA-
GIELSKI, SEKRETARZ KC PZPR ANDRZEJ WERBLAN, KIEROWNIK WYDZIAŁU NAUKI I OŚWIATY KC PZPR JAREMA MACI-
SZEWSKI, MINISTER NAUKI, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I TECHNIKI JANUSZ GÓRSKI, MINISTER ZDROWIA I OPIEKI SPOLECZ-
NEJ MARIAN ŚLIWIŃSKI, PREZES P.A.N. WITOLD NOWACKI, PREZES ZG ZNP BOLESŁAW GRZEŚ, PRZEWODNICZĄCY ZG SZSP
STANISŁAW GABRIELSKI ORAZ GOSPODARZE REGIONU: I SEKRETARZ KW PZPR W LUBLINIE WŁADYSŁAW KRUK, WOJEWO-
DA MIECZYSLAW STĘPIEŃ. NA UROCZYSTOŚĆ ZAPROSZENI ZOSTALI: AMBASADOR REPUBLIKI FRANCUSKIEJ SERGE BOIDE-
VAIX, REKTORZY KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH UCZELNI, DZIAŁACZE POLITYCZNI, GOSPODARZE MAKROREGIONU
WSCHODNIEGO.

C.D. NA STR. 2

Zadania nauki i szkolnictwa wyższego omówił w swoim przemówieniu podczas Centralnej Inauguracji Roku Akademickiego 1979/80 I Sekretarz KC PZPR tow. Edward Gierek

Centralna Inauguracja Roku Akademickiego 1979/80

Rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło przypomniał historię powstania, rozwój i 35-letni dorobek Uniwersytetu. Wskazał w swoim wystąpieniu na wiele osiągnięć badawczych, dydaktycznych i wychowawczych, które stanowią wkład Uczelni w rozwój miasta i regionu, świadczą o roli kulturotwórczej Uczelni i znaczenia jej prac dla przyspieszenia tempa rozwoju kraju.

Wspólny początek lubelskiego środowiska naukowego przypomniał w swoim wystąpieniu przewodniczący środowiskowego Kolegium Rektorów, rektor Politechniki Lubelskiej — prof. dr hab. Włodzimierz Sitko. Przypomniał on dorobek naukowy lubelskich państwowych szkół wyższych, wymienił główne efekty prac badawczych i ich znaczenie dla rozwoju gospodarki kraju. Rada Państwa w XXXV rocznicę powstania PRL w uznaniu zasług w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej oraz za szczególne zasługi w kształceniu wysoko kwalifikowanych kadr dla rolnictwa i medycyny przyznała dwom lubelskim uczelniom: Akademii Rolniczej i Medycznej odznaczenia — Sztandar Pracy II klasy.

Aktu dekoracji dokonał I Sekretarz KC PZPR tow. Edward Gierek. W swoim przemówieniu dał wyraz uznania dla autorów osiągnięć w najnowszej 35-letniej historii, nauki polskiej. Nawiązał w swoim przemówieniu do jubileuszy 35-lecia powstania PRL i 40 rocznicy napaści na Polskę. Stwierdził, że bezpieczeństwo i pomyślność kraju zależą od dwóch czynników — od naszej własnej siły kształtowanej dynamiką gospodarczą i kulturalną, sprawiedliwości stosunków społecznych i jedności narodu oraz od właściwej polityki zagranicznej i niezawodnego systemu sojuszków.

W dalszej części swojego przemówienia I Sekretarz zwrócił się do studentów, do młodzieży rozpoczynającej lub studiującej na studiach wyższych. Po przemówieniu I Sekretarza odbyła się uroczysta immatrykulacja nowo przyjętych studentów do lubelskich Uczelni, których przedstawiciele złożyli uroczyste ślubowanie.

W imieniu młodzieży akademickiej głos zabrał przewodniczący RU SZSP UMCS kol. Ryszard Mikłaszewicz. Przekazał on wyrazy podziękowania dla władz partyjnych i państwowych za stworzenie optymalnych warunków nauki, za wszechstronną pomoc udzielaną studentom.

Kazimierz Chromy z Zakładów Azotowych w Puławach jest ojcem studentki I roku UMCS. W imieniu wszystkich rodziców, których dzieciom zapewniono możliwości zrealizowania własnych marzeń podziękował on przedstawicielom władz naszego kraju.

Po tym wystąpieniu doc. dr hab. Zygmunt Mańkowski wygłosił wykład inauguracyjny nt. charakteru i etapów przemian rewolucyjnych w Polsce.

Rektorzy zagranicznych, krajowych uczelni oraz zaproszeni goście podczas Centralnej Inauguracji

Młodzież akademicka UMCS podczas Centralnej Inauguracji Roku Akademickiego 1979/80

Wykład inauguracyjny wygłosił doc. dr hab. Zygmunt Mańkowski

Zjazd pierwszych nauczycieli akademickich UMCS z lat 1944-1950

ZJAZD TEN BYŁ PIERWSZĄ OGÓLNOPOLSKĄ UROCZYSTOŚCIĄ ROZPOCZYNAJĄCĄ OBCHODY 35-LECIA DZIAŁALNOŚCI NASZEJ UCZELNI. INICJATYWA ZJAZDU NARODZIŁA SIĘ W KLUBIE SENIORA, Z PROPOZYCJĄ ZORGANIZOWANIA SPOTKANIA PO LATACH WYSTĄPIŁA PROF. DR HAB. JANINA BLAUTH-OPIEŃSKA. ROZESŁANO ZAPROSZENIA DO OŚRODKÓW AKADEMICKICH W CAŁEJ POLSCE. PO PEWNYM CZASIE NAPŁYWAĆ ZACZĘŁY LISTY POPIERAJĄCE INICJATYWĘ SPOTKANIA. NAPŁYWAŁY TAKŻE TELEGRAMY, KARTY I TELEXY POPIERAJĄCE POMYSŁ, POTWIERDZAJĄCE PRZYJAZD DO LUBLINA.

Zorganizowanie zjazdu polecono Działowi Organizacyjnemu UMCS, którego prace z ramienia specjalnej komisji, powołanej przez rektora UMCS nadzorowali: prof. dr hab. Mieczysław Subotowicz, doc. dr hab. Kubikowa, doc. dr hab. Michałina Dąbkowska. Spotkanie wyznaczone zostało na 8 i 9 maja w Lublinie. Do hotelu Studenta Zaoceanicznego przybyło 57 osób, z których kilkadziesiąt to dawni nauczyciele akademicy. Kilkunastu pracowników, którzy nie mogli przyjechać nadesłało życzenia pod adresem uczestników Zjazdu i Uczelni. Uroczystego otwarcia Zjazdu dokonał prorektor UMCS prof. dr hab. Ryszard Orłowski. Gorąco przywitał wszystkich gości, podkreślając ich ogromny wkład w zorganizowanie i działalność Uczelni. Stwierdził, iż swoim zapalem, wiedzą i pracą w latach 1944-1950 zapoczątkowali rozwój Uczelni, zapewnił jej możliwość osiągnięcia coraz lepszych wyników w procesie naukowo-badawczym i dydaktycznym. Prorektor przedstawił zebranym informacje o dzisiejszym stanie Uczelni. Były to dane o aktualnej strukturze, studentach i pracownikach, kontaktach zagranicznych, kierunkach studiów i pracach badawczych, osiągnięciach naukowo-dydaktycznych, bazie materialnej. Głos zabierał przewodniczący Zjazdu prof. dr hab. Mieczysław Subotowicz, który studia w UMCS rozpoczął w grudniu 1944 r. i swoją działalność naukowo-dydaktyczną, badawczą. Po tych wystąpieniach głos zabierali zaproszeni goście. Wszyscy dyskutanci nawiązywali w wystąpieniach do danych przedstawionych przez prorektora R. Orłowskiego. Porównywano obraz Uczelni z dawnych lat zachowywany we wspomnieniach z obecnym. Wspominano nie tylko trudności i ogrom pracy, ale i wspaniałą niespotykaną gdzie indziej atmosferę życzliwości, wzajemnego szacunku, bezinteresownej pomocy. Nie zabrakło także reminiscencji o pierwszym rektorze UMCS prof. dr. Henryku Raabe. O swojej pracy w UMCS i życiu w powojennym Lublinie mówili m. in.: prof. dr hab. Edmund Prost, prof. dr hab. Halina Blauth-Opieńska, prof. dr hab. Feliks Anczykowski, prof. dr hab. Franciszek Uhorczak, prof. dr hab. Mieczysław Stelmasiak, prof. dr Leon Jeśminowicz, prof. dr hab. Antoni Zebracki, mgr Alojzy Sroga.

Fragment wystąpienia Alojzego Srogi, mgr. Chemii UMCS i znanego dziennikarza drukujemy z niewielkimi skrótami: „(...) Stu-

dia chemiczne na Wydziale Matematyczno-Chemicznym rozpocząłem w roku akademickim 1945-1946 jeszcze ciągle nosząc mundur. W rok później byłem młodszym asystentem. Ba, ale przecież to była ówczesna prawidłowość. Uczyć się, wkrótce uczyć innych, a najważniejsze — choćby w mikroskopijnym stopniu brać udział w tworzeniu, w rozbudowie Uczelni. Zaczynając od rzeczy niezwykle konkretnych, jak np. fundowanie stołów laboratoryjnych dla dwóch zakładów chemii przez Koło Chemików Studentów UMCS, jak prace budowlano-remontowe studentów medycyny przy ówczesnych tzw. Jeszybocie — po samorządne prace studentów Bratniej Pomocy, w niej zaś — próby rozwiązywania kłopotów żywnościowych, z ubiorem, z mieszkaniem i zdrowiem itp., itp.

Jest rzeczą niezwykle trudną dokonać podziału, co się robiło jako pracownik Uczelni, co jako student, co jako działacz Bratniej Pomocy, a co jeszcze jako dziennikarz. I oto właśnie kolejny powód do zadumy nad własnym, skądinąd zdawałoby się znanym życiorysem. Jakże to godziłem? Codzienna praca w Zakładzie Chemii Organicznej, pod znakomitą patronatą prof. dr. Andrzeja Waksmundzkiego. Codzienna działalność społeczna w Bratniaku i Szkole Chemików. Aktywność dziennikarska nie mniejsza niż innych kolegów po piórze. Jeszcze w wolnych chwilach studia! Tych chwil wolnych było doprawdy niezwykle mało, studia jednak kończyliśmy na ogół w terminie. Może w tym powojennym czasie, czasie tworzenia od podstaw czegoś wielkiego i pięknego, doba po prostu miała 72 godziny, a może dlatego, że byliśmy oto jednak aż żał mówić, 30, 33 lata młodszy. Gdy już z tego drugiego brzegu życia spoglądam na okres studiów i pracy na UMCS już zgola podświadomie zaliczam go do najpiękniejszych okresów życia. Bo wtedy stykałem się z tak pięknymi postaciami, jak pierwszy rektor prof. dr Henryk Raabe — człowiek wielkiego ducha, ogromnej prawości i skromności. Z raeji prac społecznych i dziennikarskich stykałem się z nim wielokrotnie. Był to dla mnie zawsze znakomity wzorzec postaw Człowieka i Uczzonego.

I wraz z nim plejada ludzi wspaniałych. Prorektor, profesor Konstanty Strawiński, cierpliwie wysłuchujący namiętnych żądań studentów, dotyczących m. in. zakwaterowań w Lublinie, profesorowie Jan Mydlarski, i Kazimierz Krysiak, kolejny rektor uczelni, człowiek będący dla mnie do dziś wzorcem, gdy chodzi o sprawy etyki zawodowej lekarskiej — prof. dr Tadeusz Kiełanowski. Cała grupa — tak różniących się osobowościowo — naszych patronów chemicznych, a więc prof. dr Andrzej Waksmundzki i przedwcześnie, tragicznie zmarły prof. Marian Godlewicz, profesor Władysław Wiśniewski, w swoim czasie kurator niektórych kół naukowych nieco późniejszy przybysz z Krakowa, nieżyjący prof. dr Włodzimierz Hubicki. Wielu znakomych asystentów, często wtedy stu-

c.d. na str. 14

Widok na nowe budynki w dzielnicy uniwersyteckiej

WYSTAWA DOROBKU UMCS

1 października 1979 r. Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki prof. dr hab. Janusz Górski dokonał otwarcia wystawy plastycznej, obrazującej 35-letnią historię i dorobek w zakresie badań naukowych, dydaktyki i wychowania UMCS. Na wystawie tej znalazły się zdjęcia, fotografie, eksponaty zgrupowane w następujące działy: „Trudne, piękne pierwsze dni”, „Uniwersytet krzepnie”, „Dla sławy Uczelni, świetności regionu, dla socjalistycznej Ojczyzny”, „Znany na wszystkich kontynentach”, „Współpraca”. Wystawa czynna była w Bibliotece Głównej UMCS do końca października, udostępniona także została mieszkańcom Białej Podlaskiej, Chełma, Zamościa. Organizatorzy zamierzają ekspozycję zaprezentować poza granicami kraju — w Uniwersytecie im. Iwana Franki we Lwowie.

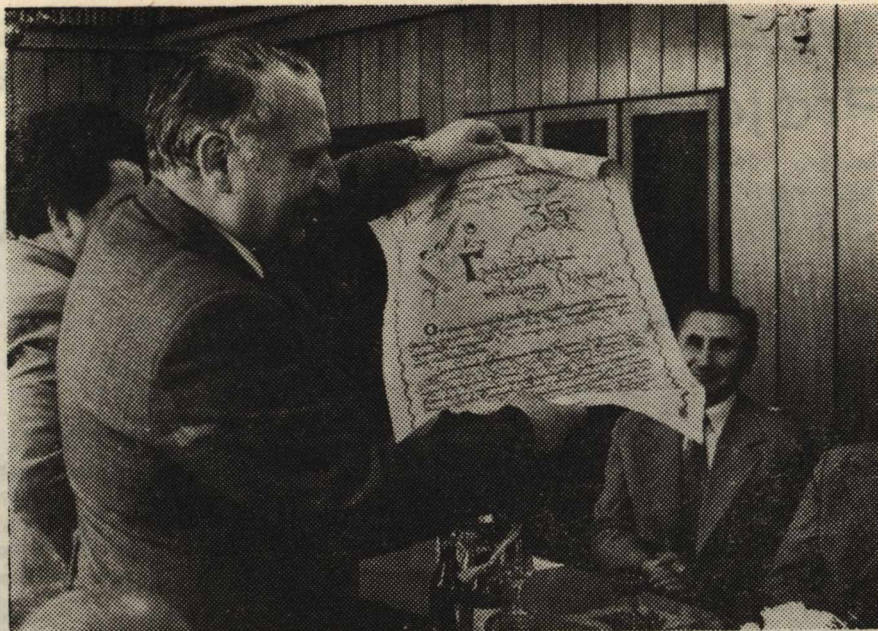
I Sekretarz KC PZPR tow. EDWARD GIEREK z wizytą w UMCS

Pierwszy raz I Sekretarz KC PZPR gościł w Uczelni 19 lipca br. z okazji odsłonięcia pomnika Bolesława Bieruta. W towarzystwie władz partyjnych i administracyjnych Lubelszczyzny gościł on w Dworcu Kościuszków, gdzie zapoznał się z przygotowaniem do Centralnej Inauguracji Roku Akademickiego 1979/80. Drugą wizytę złożył tow. Edward Gierek 1 października. Zwiedził dzielnicę akademicką, pod pomnikiem Patronki Uczelni I Sekretarz złożył wiązanek kwiatów. W tym dniu w Rektoracie odbyło się spotkanie tow. Edwarda Gierka i towarzyszących mu osób z władzami partyjnymi, administracyjnymi i rektorami krajowych uniwersytetów.

Rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło żegna I Sekretarza KC PZPR tow. Edwarda Gierka

Spotkanie z rektorami zagra- nicznych uczelni

Rektor Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie prof. dr M. Maksymowicz przekazuje list gratulacyjny z okazji 35-lecia UMCS

W dniu 2 października 1979 r. rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło spotkał się z rektorami i przedstawicielami zagranicznych uczelni, z którymi UMCS posiada umowy o współpracę naukową, bądź utrzymuje ożywione kontakty. W spotkaniu udział wzięli: prezydent Lock Haven State College — Francis N. Hamblin z dyrektorem wymiany zagranicznej tej uczelni George Mottetem, dwaj doktorzy honoris causa UMCS — A. Szalay i F. Straub, rektorzy uczelni włoskich — Francesco Taddei z Modeny i Severio Mongelli z Luce, prezydent Uniwersytetu Kilońskiego Ottomar Wassermann z sekretarzem Nicolai Hermanem, rektorzy Istvan Konya z Debreczyna, Mikołaj G. Maksymowicz ze Lwowa, Jiri Hartl — prorektor Uniwersytetu w Ołomuńcu. Wysłuchali oni z zainteresowaniem sprawozdania rektora o 35-letnim dorobku UMCS, o kierunkach i perspektywach rozwoju kontaktów zagranicznych.

Rektor Uniwersytetu w Debreczynie prof. dr I. Konya przekazuje dary dla Uczelni z okazji jubileuszu

WYDAWNICTWA JUBILEUSZOWE UMCS

Wiele było przedsięwzięć uświetniających jubileusz 35 rocznicy powstania naszej Uczelni. Wśród nich nie mogło zabraknąć publikacji, druków, które wydane zostały w UMCS. Są to: barwny, ilustrowany folder o UMCS, wydany w 5 wersjach językowych. Stanowi on najbardziej aktualne kompendium wiedzy o Uniwersytecie i jego strukturze. Ogrom 35-letnich podsumowań w dziedzinach: dydaktyka, badania naukowe, organizacje społeczne, polityczne, naukowe, więź Uczelni z regionem, z nauką światową zawiera

monografia „Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej 1944—1979”. Pozycja ta wydana została przez „Annales UMCS”, a jej redaktorami byli: rektor UMCS, prof. dr hab. Wiesław Skrzydło, prorektor, prof. dr hab. Ryszard Orłowski oraz były długoletni rektor, prof. dr hab. Grzegorz Leopold Seidler. Wśród wydawnictw jubileuszowych znalazły się także dwie inne publikacje, powstałe w Bibliotece Głównej UMCS — specjalne wydanie „Biuletynu UMCS” oraz bibliofilska edycja „Narodziny Uniwersytetu”. Wszystkim bibliofilom i zbieraczom

znane są dwie następne pozycje, autorstwa naszego redakcyjnego kolegi Zbigniewa Józwicka. Jest on autorem dwóch tek: „Teki ekslibrisów dla pracowników UMCS” oraz starannie, pięknie wydanej „Teki grafik”. Dr Zbigniew Józwick jest także autorem okolicznościowego ekslibrisu Biblioteki Głównej UMCS, powstałego z okazji jubileuszu tej jednostki uczelnianej. Wszystkie pozycje, podobnie jak i katalog wystawy prezentującej dorobek UMCS, wydrukowane zostały w Zakładzie Poligrafii UMCS. (mul)

Z perspektywy 35-lecia UMCS

Projekt budowy „miasta naukowego“

Budynek Wydziału Ekonomicznego i Rektoratu przy Placu Marii Curie-Skłodowskiej 5

W 36 roku akademickim Uniwersytet wzbogacił swoją bazę lokalową. Cierpiący dotychczas na brak sal, auli, pracowni dydaktycznych i ćwiczeniowych, Wydział Ekonomiczny otrzymał własną siedzibę przy placu Patronki Uczelni. Przerobiony hall, duże aule, sale ćwiczeniowe, gabinety zapewniły bardzo dobre warunki pracy zarówno studentom, jak i pracownikom naukowym.

Projekt budowy „miasta naukowego“ w Lublinie zrodził się wśród twórców Uniwersytetu już na samym początku. Wcześniej też podjęto starania o przydział terenów pod budowę i gromadzone fundusze na ten cel. W tym zakresie współdziałały z władzami uczelni Towarzystwo Przyjaciół UMCS i wyłoniony na plenarnym posiedzeniu WRN w Lublinie w dniach 27–28 lutego 1946 r. Komitet Budowy Domów Akademickich.

Na posiedzeniu Miejskiej Rady Narodowej w dniu 3 kwietnia 1946 r. została podjęta uchwała o przekazaniu aktem darowizny pod przyszłą rozbudowę Uniwersytetu gruntów o powierzchni 172 820 m², stanowiących własność Gminy Miejskiej. Uroczystość wręczenia aktu erekcyjnego terenów władzom uczelni odbyła się 8 lipca 1946 r. na specjalnie w tym celu zwołanej sesji Miejskiej Rady Narodowej. Było to przykładem zrozumienia przez władze roli i znaczenia Uniwersytetu dla miasta i regionu. W okresie późniejszym tereny te Uniwersytet znacznie pomnożył drogą wykupu przyległych parcel oraz zajęcia nieruchomości opuszczonych.

Uzyskanie na własność terenów pod budowę stworzyło podstawę do podjęcia prac przygotowawczych. Rozpoczęto od opracowania założeń programowych, inwentaryzacji terenu i ustalenia koncepcji urbanistycznej zabudowy. Następnym etapem było wykonanie planów sytuacyjno-wysokościowych, podkładów regulacyjnych wraz z ustaleniami w zakresie poligonizacji, niwelacji i tachimetrii. Koszty związane z tymi opracowaniami sfinansowało Towarzystwo Przyja-

ciół UMCS. Staraniem i środkami Towarzystwa został rozpisany 22 maja 1947 r. konkurs urbanistyczny na zagospodarowanie przestrzenne oraz 30 września 1947 r. konkurs architektoniczny na zabudowę mieszkaniowego osiedla studenckiego. Prace przygotowawcze do budowy prowadzono wraz z wstępnym zagospodarowywaniem terenu przy udziale młodzieży studenckiej, wojska i społeczeństwa. Ich uwieńczeniem było wmurowanie aktu erekcyjnego pod budowę pierwszych obiektów. Nastąpiło to 23 października 1949 r. w piątą rocznicę powołania do życia UMCS, po uroczystej inauguracji roku akademickiego, w obecności dostojników państwowych, władz uczelni, studentów i przedstawicieli społeczeństwa.

Wśród licznie zgromadzonych uczestników tej niecodziennej uroczystości znaleźli się: minister Oświaty Stanisław Skrzyszewski, wiceminister Oświaty Eugenia Krassowska, wiceprzewodniczący PKPG minister Stefan Jędrzychowski, przewodniczący WRN Ludwik Czugała, wojewoda lubelski Paweł Dąbek, siostra Marii Skłodowskiej-Curie – Helena Szalayowa, przedstawiciele KM i KW PZPR, związków zawodowych, organizacji i stronnictw politycznych, władz miejskich, Senat Akademicki UMCS, profesorowie, asystenci, pracownicy administracyjni i studenci.

Uroczystość „wmurowania pierwszej cegły“ poprzedziło przemówienie prezesa Towarzystwa Przyjaciół UMCS, przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej Ludwika Czugały. Nawiązując do historii uczelni podkreślił, iż jednym z największych dobrodziejstw dla Lubelszczyzny stało się utworzenie przez PKWN Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. „(...) Twórcy tego wielopomnego dzieła wytyczyli Uniwersytetowi cel – krzewienia nauki, kultury i myśli demokratycznej. Był to pierwszy demokratyczny uniwersytet w odrodzonej Polsce Ludowej, założony na skrawku wyzwolonej ziemi polskiej. Życie swoje rozpoczął wówczas, kiedy na linii Wisły trwały ciężkie boje z okupantem. Początkowo warunki pracy nowo utwo-

rzonych uczelni były bardzo ciężkie i trudne. Dosłownie trzeba było uczelnie w Lublinie tworzyć z niczego. W pierwszym rzędzie brak było odpowiednich, a nawet nieodpowiednich, budynków dla zakładów naukowych, brak urządzeń klinicznych, pomocy naukowych, brak mieszkań dla profesorów, asystentów i studentów. Do tego należy dodać, że społeczeństwo miasta Lublina nieufnie odnosiło się do nowo utworzonego uniwersytetu uważając go za coś w rodzaju intruza, który wcisnął się niepotrzebnie w mury miasta. Pomimo jednak wielkich trudności Uniwersytet ciągle rósł i rozwijał się...”

Budowa Dzielnic Uniwersyteckiej była olbrzymim przedsięwzięciem inwestycyjnym przewidzianym do realizacji przez wiele lat. Wymagała też wielkiego zaangażowania ze strony władz uczelni oraz stałej opieki wyspecjalizowanej służby inwestorskiej, której nie był w stanie zapewnić istniejącej przy UMCS referat techniczno-budowlany. Dlatego też na wniosek uczelni minister Oświaty powołał 15 czerwca 1950 r. odrębną jednostkę inwestycyjną pod nazwą Dyrekcji Budowy UMCS. Jednostka ta przekształciła się 16 września 1952 r. w Zarząd Inwestycji UMCS, a w 1960 r. po rozszerzeniu zakresu działania na inne uczelnie w działający do dziś Zarząd Inwestycji Szkół Wyższych. Utworzenie wyodrębnionej jednostki inwestorskiej odciążało uczelnię od obcej jej problematyki techniczno-budowlanej i zapewniło tej gigantycznej budowie jednolite, fachowe kierownictwo na odcinku przygotowania, realizacji, nadzoru i wyposażenia.

Słaby postęp robót początkowego okresu, będący odbiciem ogólnych trudności w budownictwie oraz mała operatywność inwestorska wydłużały terminy realizacyjne i wywoływały głosy niezadowolenia w łonie Uczelni. Początkowy entuzjazm i wiara w szybką rozbudowę bazy lokalowej Uniwersytetu wśród profesury w miarę upływu czasu słabły. Wiele wysiłku w poprawę stanu i ożywienie tempa budownictwa włożyły

władze uczelni, miejscowe instancje polityczne i władze administracyjne.

Przekazanie do użytku pierwszych obiektów w Dzielnicy Uniwersyteckiej: 2 domów studenckich, gmachów fizyki i chemii przybliżyło znacznie wizję twórców „lubelskiego Oxfordu”, ożywiły nastroje i odbudowały nieco kredyt zaufania. Każdy nowy obiekt, a tych przybywało co roku po kilka, wzbogacał bazę materialną uczelni, zapewniając jej warunki rozwoju dydaktyczno-naukowego. Problemy budowy Dzielnicy Uniwersyteckiej należały zawsze do najważniejszych i pierwszoplanowych u władz uczelni, wśród pracowników naukowych, administracyjnych i studentów. Wyrazem tego było wielkie zaangażowanie we wszystkie poczynania z tym związane.

Program zabudowy Dzielnicy Uniwersyteckiej określony dwoma konkursami uległ w niedługim czasie deaktualizacji. Złożyło się na to wiele przyczyn. W czerwcu 1949 r. został na UMCS powołany do życia, nie uwzględniony dotąd w planach, Wydział Prawa. W kilka miesięcy później wydziały: Lekarski i Farmaceutyczny oddzieliły się tworząc odrębną jednostkę naukową — Akademię Lekarską. Dojrzała koncepcja kreowania Wydziału Humanistycznego, a kierunku rolniczo-weterynaryjne sposoby się do przekształcenia w niedalekiej przyszłości w odrębną uczelnię — Wyższą Szkołę Rolniczą. W tymże czasie dojrzała ponadto reforma dotychczasowego programu studiów, zmierzająca do zróżnicowania go na dwustopniowy: trzy- i pięcioletni. Tego rodzaju przeobrażenia i zapowiadane zmiany burzyły pierwotny model Uniwersytetu. Przyjęty na początku przyrodniczy charakter rozszerzał się o kierunki humanistyczne: wyodrębniały się nowe uczelnie, wzrastała liczba studentów. Tym samym przyjęte pierwotnie programy zabudowy stawały się w zmienionych warunkach nieaktualne i wymagały ponownej redakcji. Zajęła się tym komisja w składzie: prof. prof. Franciszek Uhoreczak, Bohdan Dobrzański, Józef Parmas, Andrzej Waksmundzki, Stefan Ziemiński, Zdzisław Finik, Stanisław Dłużewski, Grzegorz Staśkiewicz, dr dr Józef Kolowca i Jan Podgórczyk, pracująca pod kierownictwem pełnomocnika Senatu z. prof. dra Aleksandra Kierka i przy współudziale rzeczników technicznych w osobach: inż. Wacława Wodarskiego i Władysława Jarzaba.

Zmienione, nowe programy zabudowy, zachowując ogólną, wcześniej przyjętą ideę przebiegu głównych arterii komunikacyjnych i sposobu grupowania brył architektonicznych w zespoły funkcjonalne, unieważniły dotychczasowe projekty. Zamienne opracowanie programu zabudowy zostało zatwierdzone przez Ministerstwo Szkół Wyższych i Nauki 15 sierpnia 1951 r. oraz przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego 21 XI 1952 r. W obu tych decyzjach określono następujące wskaźniki techniczno-użytkowe: powierzchnia użytkowa pomieszczeń na 1 studenta — 10,5 m², kubatura przeliczeniowa na 1 studenta — 70,7 m³, obciążenie sal wykładowych tygodniowe, godzin — 40,0, docelowa liczba studentów UMCS — 3535, w tym: na Wydziale Rolnym 745, Weterynaryjnym 640, Zootechnicznym 350, Mat. Fiz. Chem. 968, Biologii i Geogr. 332, Prawa 500.

Jak wiemy współczesny obraz Uniwersytetu znacznie odbiega od tych ustaleń i mimo, że z trzech pierwszych wydziałów powstała odrębna uczelnia utworzona w to miejsce nowe, a liczba studentów wzrosła wielokrotnie. Uwydatniła się wielka dynamika rozwojowa, przy czym wzrost liczby studentów nadal jeszcze wyprzedza rozbudowę bazy materialnej.

Wprowadzając do pierwotnego planu zabudowy wiele istotnych zmian nie dopuszczono ani na jeden dzień do zatrzymania robót na budowie. Wkrótce też oddano do użytku kolejne 4 domy studenckie, tyleż

obiektów dydaktyczno-naukowych oraz słołkę. Powierzchnia użytkowa obiektów wybudowanych w planie 6-letnim wynosiła 27 387 m², a kubatura 107 868 m³; przyznane planami nakłady przekroczone.

Znaczące efekty budowlane w Dzielnicy Uniwersyteckiej przyniosła pierwsza pięcioletka 1956—1960. Wybudowano w tym okresie 13 obiektów dydaktyczno-naukowych i socjalnych o powierzchni 24 784 m² i kubaturze 108 232 m³. Przybył dom studencki na 584 miejsca oraz 2 domy mieszkalne dla pracowników nauki o 250 izbach. Dokonano ukształtowania terenu, wybudowano sieć uliczną, skanalizowano i skablowano cały teren. Oceniając na krajowym zjeździe w Lublinie w roku 1959 działalność inwestycyjną w Dzielnicy Uniwersyteckiej, Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego uznało to wielkie przedsięwzięcie za wzór godny naśladowania przez inne ośrodki w kraju w zakresie: programowania, kompleksowości rozwiązań, organizacji służby inwestorskiej, ekonomiki budowy, sprawności w przygotowaniu dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz rytmiczności i terminowości w realizacji rocznych i wieloletnich planów gospodarczych.

W kolejnej pięcioletce 1961—1965 przybyło w Dzielnicy wiele dalszych obiektów o powierzchni 39 923 m² i kubaturze 170 690 m³. Wśród nich znalazły się: gmach Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, budynek Wydziału Humanistycznego, dom studencki dla 706 mieszkańców, dom młodego naukowca o 60 izbach i dom społeczno-usługowy zwany dziś „Chatką Zaka”. W tym ostatnim znalazły miejsce: stołówka dla 3000 osób, teatr akademicki z widownią amfiteatralną na 400 miejsc, sala gier cichych, czytelnia, kluby studenckie i pracowników nauki, a także usługi: szewskie, krawieckie i fryzjerskie.

Do osiągnięć szczególnych tego okresu należy zaliczyć położenie kamienia węgielnego pod budowę gmachu Biblioteki Międzyuczelnianej. Nazwę tę przyjęto początkowo ze względu na trudności w uzyskaniu środków na budowę, skłoniło to rektorów lubelskich uczelni do zawarcia, na wniosek rektora UMCS prof. dra Grzegorza Leopolda Seidlera, porozumienia o budowie wspólnego gmachu, bez przesądzenia o późniejszych zasadach użytkowania. Starania te znalazły poparcie przewodniczącego PWRN, sekretariatu KW PZPR i Klubu Poselskiego, dzięki czemu budowa biblioteki została objęta uchwałą Rady Ministrów nr 477/58 z 4 XII 1958 r. w związku ze zbliżającą się XV rocznicą PKWN. Przygotowanie do rozpoczęcia budowy trwało jednak długo i dopiero 8 VI 1963 r. położono kamień węgielny pod budowę. Chyblone okazało się zamówienie w trzech różnych biurach projektowych (Lublin, Łódź, Warszawa) alternatywnych projektów koncepcyjnych. Po zamknięciu etapu konkursowego projektowania przez 2 lata trwały przetargi, które z rozwiązaniem jest doskonalsze. Ostatecznie, po ingerencji ministrów: Szkolnictwa Wyższego oraz Budownictwa i Przemysłu Materialów Budowlanych, wybrano do realizacji rozwiązanie lubelskie. Wmurowania aktu erekcyjnego dokonał przewodniczący Rady Państwa Aleksander Zawadzki w obecności ministra Szkolnictwa Wyższego Henryka Golańskiego, przedstawicieli miejscowych władz politycznych i administracyjnych, rektorów uczelni lubelskich, dyrektorów bibliotek naukowych oraz licznie zgromadzonej społeczności akademickiej.

Do szczególnych wydarzeń w dziejach budowy Dzielnicy Uniwersyteckiej należała budowa pomnika patronki Uniwersytetu Marii Skłodowskiej-Curie. W styczniu 1963 r. rozpisano konkurs zamknięty, zapraszając do udziału wielu wybitnych i powszechnie znanych artystów plastyków z Krakowa, Warszawy, Gdańska i Sopotu. Jury konkursu pod przewodnictwem prorektora UMCS prof. dra Narcyza Lubnickiego na posiedzeniu w

dniu 15 XI 1963 r. poddało ocenie nadesłane prace i zakwalifikowało do realizacji projekt Mariana Koniecznego, znanego twórcy pomnika „Nike” w Warszawie. Stał on na przecięciu dwóch osi centralnego placu w Dzielnicy.

Srodki na budowę pomnika gromadziło Towarzystwo Przyjaciół UMCS, AM i WSR. Wśród wielu ofiarodawców znaleźli się: uczniowie szkół, harcerze, studenci, oddziały Społecznego Funduszu Odbudowy Stolicy i Kraju w Lublinie, Kielcach i Rzeszowie, Lubelski Zarząd Aptek, Okręgowy Związek Spółdzielni Mleczarskich, Przedsiębiorstwo Jajczarsko-Drobiarskie, Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Handlu Meblami, Lubelskie Zakłady Przemysłu Skórzanego, Zakłady Młynarskie, Lubelskie Przedsiębiorstwo Budowlane, Miejski Handel Mięsem, Huta Stalowa Wola. Na apel Kuratorium OSL i UMCS uczniowie szkół województwa lubelskiego zgromadzili 800 kg złomu brązu potrzebnego na odlew.

Odsłonięcie pomnika z udziałem najwyższych władz partyjnych i państwowych odbyło się 23 października 1964 r.

Tempo budowy Dzielnicy Uniwersyteckiej jeszcze bardziej wzrosło w latach 1966—1970. Stało się to możliwe dzięki pomocy finansowej wyjednanej przez władze uczelni w Ministerstwie Przemysłu Chemicznego, w Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, w Ministerstwie Rolnictwa oraz w Głównym Komitecie Kultury Fizycznej. Oczywiście nadal korzystano z podstawowego źródła finansowania inwestycji, jakim były środki Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego. Z ważniejszych obiektów przekazanych do użytku w tym okresie można wymienić: bibliotekę, gmach wielkiej chemii, dom akademicki, stołówkę, hotel asystencki, halę sportową i dom mieszkalny. Powierzchnia użytkowa nowo wybudowanych obiektów wyniosła 58 094 m², a kubatura 215 625 m³. Nadal kontynuowano prace nad urządzaniem terenów rekreacyjnych i kształtowaniem małej architektury. Współuczestniczyła w tym młodzież studencka. Srodkami Towarzystwa Przyjaciół UMCS, AM i WSR wybudowano pomnik pamięci twórców Uniwersytetu i urządzono plac Henryka Raabego.

Kolejna pięcioletka 1971—1975 pozwoliła rozbudować gmach fizyki o okazały pawilon od strony ul. Nowotki i 14-kondygnacyjny wieżowiec od ul. Akademickiej, wybudować dom studencki na 900 miejsc, gmach chemii organicznej, przychodnię zdrowia, krytą pływalnię i 2 sale sportowe. Przybyło 31 471 m² powierzchni i 110 601 m³ kubatury. Aktualnie realizowany plan pięcioletni 1976—1980 przysporzy uczelni nowych wartości w bazie materialnej. Dotychczas wybudowano dom studencki na 900 miejsc, hotel studenta zaocznego oraz część wysokościową (17 kondygnacji) kompleksu gmachów wydziałów Prawa, Ekonomii i Rektoratu. W budowie znajduje się pawilon handlowy i otwarta pływalnia. Przyrost powierzchni nastąpi o 42 853 m², a kubatury o 174 489 m³.

Dzielnica Uniwersytecka, chociaż urzeka już dziś swą krasą, nie jest jeszcze dziełem skończonym, jej rozbudowa trwa nadal w miarę możliwości finansowych i zmniejszających się już rezerw terenowych. Dynamizm rozwojowy uczelni jest tak wielki, że rozbudowa bazy lokalowej, mimo tak znacznych efektów budowlanych, nie podąga za wzrostem liczby studentów i powstawaniem nowych kierunków studiów.

Projekt budowy miasta naukowego

Uzyskanie widocznych efektów na odcinku rozbudowy bazy materialnej UMCS stało się możliwe, chociaż nie przyszło łatwo, dzięki wielu czynnikom. Budowa „Lubelskiego Oxfordu” od samego początku była przedmiotem troski i opieki ze strony najwyższych władz politycznych i państwowych. Podobnie miejscowe władze przez cały miniony okres współdziałały z uczelnią w pokonywaniu trudności i udzielały pomocy. Dużemu wkładowi pracy i osobistemu zaangażowaniu rektorów UMCS: prof. prof. Henryka Raabego, Tadeusza Kielanowskiego, Bohdana Dobrzańskiego, Andrzeja Burdy, Adama Paszewskiego, Grzegorza Leopolda Seidlera, Zbigniewa Lorklewicza, Wiesława Skrzydły oraz szerokiemu aktywności pracowników naukowych i administracyjnych zawdzięczać należy zrealizowanie idei sprzed 35 lat. Olbrzymi udział mają tu liczni projektanci, a w szczególności architekci i konstruktorzy: Krystyna Tolloczko-Różyska, Czesław Gawdzik, Tadeusz Witkowski, Stanisław Fijałkowski, Hneryk Zamorowski, Andrzej Jankowski, Janusz i Wiesław Kwiatkowsy, Stanisław Matyaszewski i wielu innych. Potrafilł oni wzięć twórców Uniwersytetu przeobrazić w realne kształty i nadać Dzielnicy Uniwersyteckiej formę i treść architektoniczno-urbanistyczną godną naśladownictwa w innych ośrodkach naukowych w kraju i za granicą. Duża zasługa w realizacji tego wielkiego przedsięwzięcia przypada wykonawcom robót budowlano-montażowych, a wśród nich w szczególności: Lubelskiemu Przedsiębiorstwu Budownictwa Miejskiego, Przedsiębiorstwu Instalacji Elektrycznych „Elektromontaż”, Przedsiębiorstwu Instalacji Przemysłowych „Instal”, Lubelskiemu Przedsiębiorstwu Robót Elektrycznych, Lubelskiemu Przedsiębiorstwu Instalacji Sanitarnych oraz występującym z ich ramienia kierownikom budów, majstrom i ofiarnym załogom. Na wyróżnienie zasługuje udział i zaangażowanie w programowaniu, projektowaniu i nadzorze budowlanym dyrekcji i pracowników inżynierjno-ekonomicznych Dyrekcji Budowy i Zarządu Inwestycji Szkół Wyższych.

Zespolone wysiłki ludzi czynu stworzyły dzieło godne idei założycieli Uniwersytetu.

Zdzisław Kowalski

Uroczystości jubileuszowe 23 października otworzył rektor prof. dr hab. Wiesław Skrzydło

Posiedzenie Senatu UMCS

22 PAŹDZIERNIKA BR. ODBYŁO SIĘ UROCZYSTE POSIEDZENIE SENATU, NA KTÓRYM DYSKUTOWANO NAD PERSPEKTYWICZNYM PLANEM ROZWOJU UCZELNI DO ROKU 2010. REKTOR UMCS PROF. DR HAB. WIESŁAW SKRZYDŁO PRZYPOMNIAŁ O UROCZYŚCISZACH JUBILEUSZOWYCH W XXXV ROCZNICĘ POWSTANIA UCZELNI, OBCHODZONYCH 23 PAŹDZIERNIKA. W TYM DNIU W CHATCE ZAKA ODBYŁA SIĘ UROCZYŚCIE DEKORACJI ODZNACZENIAMI PAŃSTWOWYMI PRACOWNIKÓW NASZEJ UCZELNI (LISTĘ ZAMIESZCZAMY ODDZIELNIE).

Drugim punktem programu były uroczyste promocje doktorskie i doktora habilitowanego, wręczone pracownikom naukowym UMCS oraz osobom, które piły prace doktorskie i habilitacyjne w naszej Uczelni. Słowa przysięgi w języku łacińskim i polskim odczytał rektor prof. dr hab. Wiesław Skrzydło:

Prześwietni doktoranci

Po zdaniu z (wielkim) wyróżnieniem egzaminów, które przepisowo zostały ustanowione dla zbadania wiedzy tych, którzy w dzie-

dzinie nauki pragną uzyskać tytuł i godność doktora, zwróciliście się do nas, abyśmy zaszczylił Was tą godnością, do której dążyliście. Lecz najpierw należy złożyć zapewnienie, że zawsze będziecie takimi, jakimi nakazuje Wam być godność, którą otrzymacie.

Przysięgnijcie więc

najpierw:

*że zachowacie na zawsze pełną cześć pa-
mięć o tym Uniwersytecie, na którym osiągnęliście wysoki stopień naukowy, i że będziecie wspierali jego idee i dążenia naukowe w miarę swych sił.*

następnie:

że zachowacie w całości i nieskazitelności godność, którą na Was przelewam, i nigdy nie splamicie jej złymi obyczajami albo niesławnym życiem.

wreszcie:

że nie dla nieczystego zysku ani dla próżnej chwały będziecie pilnie uprawiali badania naukowe i naprzód posuwali naukę, lecz aby szerzyć prawdę i aby jej światło, niosące dobro ludzkości, tym jaśniej błyszczało. Na to z całego serca uroczyste przysięgnijcie.

Grupa doktorów UMCS po uroczystej promocji, wśród nich tysięczny doktor naszej Uczelni — Krzysztof Filiplak

Doktorzy podchodzili, powtarzając słowa „Ślubuję uroczystie”.

Nic zatem nie stoi na przeszkodzie temu, byśmy nadali Wam tę godność, którą pragniecie uzyskać. Przysięgę tę składali doktorzy (lista według Wydziałów).

WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

Elżbieta Zając, Maria Nowak, Zbigniew Klimowicz, Zofia Toczyńska, Krystyna Maria Wilczyńska-Ciemiega, Maria Benesz, Zbigniew Stanisław Gardziel, Maria Alicja Chmiel, Barbara Wrońska.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I CHEMII

Elżbieta Smółka, Wiesława Kuniszyk-Józkowiak, Stanisław Pikus, Józef Czesław Rybka, Karol Izidor Wysokiński, Jan Kurek, Krystyna Niedzielska, Jerzy Zurawiecki, Jan Szantuła, Irena Błasiak, Tadeusz Drwiega, Jan Koziara, Czesława Bucka, Zofia Sokolowska, Andrzej Baran.

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI
Wojciech Zakrzewski, Maria Elżbieta Szewczyk, Krzysztof Filiplik, Stefan Bulanda.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Ryszard Tokarski, Krzysztof Stępnik, Józef Franciszek Fert, Maria Garbaczowa, Anna Regina Sołtys, Marian Chachaj, Teresa Ciszewska, Maciej Pakosz, Mikołaj Roszczenko, Dariusz Gąsowski, Barbara Czwońóg-Jadczak, Norbert Kornilowicz, Leszek Płatkowski.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

Kazimierz Drączkowski, Andrzej Wroński, Marian Piotrowski, Teresa Górka, Krystyna Raduj, Alicja Oniszczyk, Szczepan Samonek, Marian Stefański, Henryk Mamcarz, Andrzej Żuk, Andrzej Adamowicz, Maria Świętochowska.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII
Florian Bartmiński, Bożydar Kaczmarek, Tadeusz Czochoła, Jan Tylka, Marian Zdzisław Ochmański.

MIĘDZYUCZELNIANY INSTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII

Joanna Laskowska-Stasiuk, Zofia Kawczyńska-Butrym, Alicja Nizioł.

Promocje otrzymali także doktorzy habilitowani:

Józef Bednara, Irena Kubik, Józef Wojtanowicz, Andrzej Stankiewicz, Józef Wojaś, Andrzej Balaban, Mieczysław Zolnierczuk, Jerzy Bartmiński, Edmund Gussmann, Stanisław Popek, Bogdan Wierzbicki, Stanisław Jedynek, Czesław Głombik, Edward Olszewski, Jacek Ziemowit Pietraś.

UROCZYSTE NADANIE TYTUŁU DOKTORA HONORIS CAUSA PROF. WITOLDOWI CZACHÓRSKIEMU

Następnym programem uroczystości jubileuszowych było uroczyste nadanie tytułu doktora honoris causa. Sylwetkę i dorobek naukowy 14 doktorów honoris causa przedstawił promotor prof. dr hab. Jerzy Ignatowicz.

Prof. Czachórski należy do tego pokolenia prawników polskich, których praca zawodowa została brutalnie przerwana przez wojnę w chwili, gdy stawiali pierwsze kroki jego absolwenci wydziałów prawa. Urodził się bowiem w roku 1915, a studia prawnicze ukończył w roku 1936. Przed wojną zdołał przeto tylko rozpocząć aplikację sądową. Po okupacji pracę zawodową rozpoczął bezpośrednio po ustaniu działań wojennych i to w dwu resortach: w wymiarze sprawiedliwości i w szkolnictwie wyższym. W pierwszym resorcie pracował kolejno w latach 1945—1950 jako asesor sądowy, sędzia sądu grodzkiego i sędzia sądu okręgowego, delegowany do Departamentu Ustawodawczego Ministerstwa Sprawiedliwości. Od roku 1950 prof. Czachórski pracuje wyłącznie w szkol-

c.d. na str. 10

Dyplom doktora habilitowanego z rąk rektora prof. dr hab. Wiesława Skrzydły odbiera doc. dr hab. Stanisław Popek

Sylwetkę i dorobek naukowy XIV doktora honoris causa przedstawił prof. dr hab. Jerzy Ignatowicz

Wśród odznaczonych 23 X 1979 r. (czwarty od lewej) prof. dr hab. Narcyz Lubnicki

POSIEDZENIE SENATU UMCS

nictwie wyższym. W roku 1948 uzyskuje na Wydziale Prawa Uniwersytetu Warszawskiego stopień doktora nauk prawnych i na tym Wydziale pracuje kolejno jako starszy asystent, adiunkt i zastępca profesora. Już w roku 1954 zostaje profesorem nadzwyczajnym, a tytuł naukowy profesora zwyczajnego uzyskuje w roku 1962. Równoległe — w najtrudniejszych dla Wydziału Prawa UMCS latach 1949—1950 — pełni funkcję zastępcy profesora na naszej Uczelni. W latach następnych (1950—1951) pracuje w takim samym charakterze na Uniwersytecie Łódzkim.

Zainteresowania naukowe prof. Czachórskiego ujawniły się bardzo wcześnie i nabrały wyraźnego kształtu już w pierwszym okresie jego pracy legislacyjnej w Ministerstwie Sprawiedliwości. Są one wszechstronne, ale przede wszystkim koncentrują się na zasadniczych problemach prawa obligacyjnego oraz na niektórych ogólnych zagadnieniach z zakresu teorii prawa cywilnego. Charakterystyczne dla Jego twórczości naukowej są oparte o gruntowną podbudowę teoretyczne ujęcia ogólne, syntetyczne, pozwalające na szerokie spojrzenie na badane zjawiska. Dzięki temu prof. Czachórski jest dziś uznanym autorytetem w dziedzinie teorii prawa cywilnego i należy do najwybitniejszych przedstawicieli tej gałęzi prawa.

Spśród prac, które wywarły szczególny wpływ na polską naukę, kierunki legislacji i praktykę organów orzeczniczych, należy przede wszystkim wymienić: a) opublikowaną w roku 1952 monografię pt. „Czynności prawne przyczynowe i oderwane w polskim prawie cywilnym” oraz pochodzącą z roku 1968 monografię, zatytułowaną „Zbieg odpowiedzialności cywilnej według kodeksu zobowiązań”.

Pierwsze dzieło zawiera aktualną do dnia dzisiejszego dla polskiej myśli prawniczej teorię przyczynowości czynności prawnych. Znalazła ona wyraz w sformułowanej przez Autora tzw. generalnej klauzuli kauzalności czynności prawnych, w myśl której zasadą naszego systemu prawnego, uwarunkowaną m. in. założeniami ustrojowo-gospodarczymi, jest przyczynowość tych czynności: czynności przeto abstrakcyjne należą do wyjątków przewidzianych w unormowaniach szczególnych. Jak już zaznaczyłem, koncepcja ta wywarła zdecydowany wpływ na ujęcia kodeksu cywilnego, przede wszystkim w odniesieniu do instytucji przeniesienia własności (art. 156) i przelewu wierzytelności (art. 510 § 2).

Praca o zbiegu odpowiedzialności zawiera wybitnie pogłębione i zarazem pionierskie opracowanie zagadnienia, które wystąpiło w orzecznictwie sądowym na odcinku swoistej konkurencji odpowiedzialności ex contractu i ex delicto. Autor dopuszcza możliwość takiego zbiegu i — tym samym — wypowiada się jako zwolennik możliwie szerokiej ochrony poszkodowanego. Koncepcja prof. Czachórskiego znalazła pełne poparcie w orzecznictwie sądowym i spotkała się z aprobatą doktryny. Wywarła też wpływ na odpowiednie unormowanie kodeksowe (art. 443 kc).

Fundamentalne jednak znaczenie ma — ze względu na jego zakres — wydane w roku 1969 (II wydanie — rok 1970) dzieło pt. „Prawo zobowiązań w zarysie”. Choć formalnie było ono pomyślane jako podręcznik, to

Obrazy środowiskowej sesji naukowej. Środowisko przyrodniczo-społeczne. Cywilizacja i człowiek

jednak autor nie ograniczył się do przedstawienia obowiązującego stanu prawnego i niezbędnych dla celów dydaktycznych podstaw teorii, lecz zawarł w nim znakomitą syntezę prawa zobowiązań ze wskazaniem na najbardziej kontrowersyjne zagadnienia, na różnice w poglądach, stosunek do tych poglądów judykatury i na historyczny rozwój poszczególnych instytucji. W wyniku tego praca ma charakter systemu prawa obligacyjnego; dzięki temu wywarła szczególny wpływ na polską myśl prawniczą. Była ona następnie kilkakrotnie wydawana w wersji skróconej, już jako uniwersytecki podręcznik. Wydanie z roku 1978 jest tłumaczone na język włoski.

Drugą wielką pracą o charakterze ogólnym z zakresu zobowiązań jest całościowe opracowanie problematyki czynów niedozwolonych, które znajduje się w druku jako poważna część (około 15 arkuszy) III tomu „Systemu prawa cywilnego”. Do mających szczególne znaczenie dla rozwoju nauki polskiego prawa zobowiązań należą też zaliczyć prace poświęcone: odpowiedzialności oszkodowawczej w ramach tzw. ujemnego interesu umownego, stosunkowi darowizny, odpowiedzialności PKO z tytułu wkładów oszczędnościowych itp.

Na rozwój polskiej doktryny cywilistycznej wywarły też wpływ opracowania prof. Czachórskiego z zakresu prawa rzeczowego. Ich myślą przewodnią jest prawo-rzeczowa ochrona praw podmiotowych (oraz stanu faktycznego zwanego posiadaniem). Należy tu zwłaszcza wymienić monografię pt. „Własność osobista w świetle Konstytucji PRL” (1956), obszerną rozprawę poświęconą akcji windykacyjnej (1960) oraz rozprawy i artykuły poświęcone posiadaniu.

Na szczególne podkreślenie zasługuje dorobek naukowy prof. Czachórskiego w językach obcych, publikowany bądź w kraju, bądź za granicą. Tematyka tych prac jest bardzo różnorodna. Wśród nich znajdujemy opracowania poświęcone: problemom prawa obligacyjnego (odpowiedzialność cywilna, przyczynienie się poszkodowanego do szkody, umowa adhezjda), prawu rzeczowemu (przeniesienie własności), prawu spadkowemu (dziedziczenie małżonka) oraz — w szerokim zakresie — prawu rodzinnemu (pochodzenie dziecka od rodziców, sytuacja dzieci urodzonych poza małżeństwem, roszczenia alimentacyjne, stosunki majątkowe między małżonkami). Prace te przyczyniły się wydatnie do rozpowszechnienia znajomości polskiego prawa cywilnego za granicą i do podniesienia prestiżu polskiej nauki prawa wśród obcych prawników, sam zaś fakt zapraszania prof. Czachórskiego do ich opracowa-

nia i publikowania w wydawnictwach obcych jest wyrazem wysokiego uznania, jakim cieszy się On jako znawca prawa polskiego i prawa porównawczego.

W sumie prof. Czachórski jest autorem kilkudziesięciu prac, w tym ponad trzydziestu w językach obcych. Wykształcił też szerokie grono uczniów (6 doktorantów), wśród których znajduje się kilku wybitnych specjalistów.

Prof. Czachórski pełnił i pełni liczne odpowiedzialne funkcje w dziedzinie organizacji nauki. Już w roku 1953 był prodziekanem Wydziału Prawa UW, a w latach 1954—1956 pełnił także funkcję dziekana. W latach 1959—1965 sprawował funkcję prorektora UW. Był kierownikiem katedry prawa cywilnego, a następnie (1968—1975) dyrektorem Instytutu Prawa Cywilnego. Przez szereg lat był wiceprzewodniczącym Komitetu Nauk Prawnych. Przez kilka lat był przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Nauk Prawnych (obecnie Instytutu Państwa i Prawa) PAN. Przez wiele lat pełnił funkcję Wiceprzewodniczącego Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej d/s Kadr Naukowych, a obecnie jest jej przewodniczącym.

Na szczególne podkreślenie zasługuje też działalność naukowo-edytorska prof. Czachórskiego; m. in. jest On inicjatorem i redaktorem Polskiej Bibliografii Prawniczej oraz redaktorem Bibliographii Juridicæ polonaise, wydanej pod auspicjami UNESCO. Od roku 1957 do chwili obecnej jest redaktorem naczelnym wydawanego przez Instytut Państwa i Prawa PAN, a cieszącym się najwyższym uznaniem czytelników miesięcznika pt. „Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych”. Pod jego naczelną redakcją naukową powstaje pierwszy, mający liczyć 5 tomów, system polskiego prawa cywilnego jako praca zbiorowa pracowników naukowych. Do chwili obecnej ukazał się tom I i II oraz część druga tomu III.

Osobny rozdział wśród olbrzymich zasług prof. Czachórskiego stanowi jego działalność na polu legislacyjnym. Jako prawnik mający w tym kierunku szczególne predystynacje dał się poznać już w pierwszych latach po wojnie w czasie pracy w Ministerstwie Sprawiedliwości. W latach 1945/1946 brał czynny udział w pracach, które doprowadziły do Wielkiej Reformy polskiego prawa cywilnego, znanej pod nazwą unifikacji. Następnie, jako sekretarz korzystając z prawa głosu odpowiedniego zespołu, brał udział w opracowaniu w latach 1947—1950 pierwszej wersji przyszłego kodeksu cywilnego, a następnie w pracach nad tzw. małą kodyfikacją, której wynikiem było uchwalenie przez Sejm w ro-

Prof. dr hab. Witold Czachórski w swoim przemówieniu podziękował za przyznanie mu doktoratu honoris causa UMCS

ku 1950 Przepisów ogólnych prawa cywilnego oraz Kodeksu rodzinnego. Z chwilą powołania w roku 1956 Komisji Kodyfikacyjnej bierze — jako jej członek — udział w pracach nad wielką kodyfikacją, które doprowadziły do uchwalenia w roku 1964 Kodeksu cywilnego oraz Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Koncepcje naukowe prof. Czachórskiego i jego wyjątkowo czynny i zaangażowany udział osobisty w pracach Komisji miały zdecydowany wpływ na nadanie ostatecznego kształtu tym, stojącym na bardzo wysokim poziomie legislacyjnym, kodyfikacjom. Wyrazem uznania dla zasług prof. Czachórskiego na polu legislacji jest powołanie go na członka Rady Legislacyjnej przy Prezisie Rady Ministrów. Funkcję tę pełni On już przez drugą kadencję.

Już z tego, co wyżej powiedziałem, wynika, że prof. Czachórskiego łączą bardzo żywe więzy z nauką innych krajów. Znajduje to wyraz nie tylko w publikowanych za granicą lub dla zagranicy pracach, ale i w bezpośrednich, wyjątkowo żywych kontaktach z instytucjami i naukowcami innych krajów. Kontakty te są wszechstronne i tak liczne, że można na nie wskazać tylko przykładowo.

Obejmują one m. in.: 1) coroczne, poczynając od roku 1950, wykłady z zakresu prawa porównawczego, poświęcone prawu polskiemu lub prawu socjalistycznemu, prowadzone w ramach prac Międzynarodowego Wydziału Prawa Porównawczego (Faculté Internationale pour l'Enseignement du Droit Comparé) oraz wykłady prawnoporównawcze z zakresu prawa cywilnego, wygłaszane w latach 60-tych w Turynie; 2) udział (połączony z wygłaszaniem referatów) w odbywających się co 4 lata kongresach prawa porównawczego, a mianowicie w Brukseli (1958), Hamburgu (1962), Upsali (1966), Peskarze (1970), Teheranie (1974), Budapeszcie (1978); 3) uczestnictwo od 1970 r. w Międzynarodowej Akademii Prawa Porównawczego (Académie Internationale du Droit Comparé), początkowo jako membre associé, a od roku 1977 jako członek rzeczywisty; 4) różne wykłady, kolokwia, spotkania w tzw. dniach prawniczych (m. in. Włochy, Belgia, Holandia, Francja, Meksyk).

Dzięki wymiennym pracom i kontaktom prof. Czachórskiego stał się podstawą szeregu zaszczytnych odznaczeń i wyróżnień. Do wyróżnień krajowych należy Jego wybór w roku 1977 na członka korespondenta PAN oraz odznaczenie go Krzyżem Kawalerskim, Krzyżem Komandorskim i Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Uznanie zasług prof. Czachórskiego za granicą znalazło wyraz w powołaniu Go na członka rzeczywistego wspomnianej Międzynarodowej Akademii Prawa Porównawczego oraz w nadaniu Mu w roku 1978 przez Uniwersytet w Gandawie doktoratu honoris causa.

Sądzę, że ten z konieczności skróty, a tym samym niedoskonały przegląd osiągnięć i zasług prof. dr. Witolda Czachórskiego uzasadnia w pełni dzisiejszą — jakże miłą dla polskiego świata prawniczego — uroczystość.

ODZNACZENIA PAŃSTWOWE PRACOWNIKÓW UMCS

Po południu 1 października br. w hallu Wydziału Ekonomicznego odbyła się uroczystość dekoracji odznaczeniami państwowymi pracowników Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Akademii Medycznej, Akademii Rolniczej oraz Politechniki Lubelskiej. Podajemy również listę pracowników UMCS odznaczonych 23 października 1979 r.

KRZYŻ KOMANDORSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI Z GWIAZDĄ II KLASY

Prof. dr hab. Grzegorz Leopold Seidler, prof. dr hab. Andrzej Waksmundzki, prof. dr hab. Juliusz Willaume.

KRZYŻ KOMANDORSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Prof. dr hab. Narcyz Lubnicki.

KRZYŻ OFICERSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Prof. dr hab. Ryszard Orłowski, dr Zdzisław Kowalski, doc. dr hab. Kazimierz Sand, prof. dr hab. Jan Malarczyk.

KRZYŻ KAWALERSKI ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Doc. dr hab. Zdzisław Czarniecki, doc. dr hab. Danuta Stachórska, doc. dr Tadeusz Hoff, doc. dr Barbara Krzyż, mgr Eugeniusz Flut, dr Lucjan Nęczyński, pplk Roman Nurzyński, Stefan Lucjan, doc. dr Zbigniew Mitura, prof. dr hab. Eligiusz Modrzejewski, prof. dr hab. Jerzy Szczypa, doc. dr hab. Wanda Brzyska, Jadwiga Cieśleńska, doc. dr hab. Franciszek Kadej, doc. dr hab. Jan Gurba, dr Jerzy Łoborzewski, dr Kazimierz Kozak, Irena Stec, mgr inż. Marian Mastalerz, doc. dr hab. Stefan Warchol, mgr Sabina Flanczewska, doc. dr Emanuel Ise-ron, doc. dr hab. Stefan Nakonieczny, dr Józef Olszański, doc. dr hab. Bohdan Komorowski, doc. dr hab. Tadeusz Łoposzko, doc. dr hab. Zdzisław Ilczuk, doc. dr hab.

Czesław Gofroń, doc. dr hab. Kazimierz Sykut, doc. dr hab. Zygmunt Mańkowski, dr Kazimierz Willński, doc. dr hab. Karol Poznański.

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

Stanisława Bielecka, inż. Wiesław Kiljer, Irena Dziwińska, mgr Witold Lesiak, dr Teresa Bartnik, mgr Marian Derkacz, dr Wiesław Doliński, mgr Władysław Dubiel, dr Barbara Gladyszewska, dr Wiesława Krzaczek, mgr Eulalia Kuczkowska, dr Zdzisław Kozak, dr Maria Krupa, mgr Józef Kołtych, dr Janusz Pilsiecki, dr Róża Popek, doc. dr hab. Maria, Poźniak-Niedzielska, mgr Henryk Zienkiewicz, dr Elżbieta Malarczyk, mgr Stanisław Mikoś, doc. dr hab. Edward Olszewski, doc. dr hab. Alicja Pomorska, doc. dr hab. Andrzej Wąsek, dr Krzysztof Wojciechowski, Aniceta Grzeszczyk, mgr Halina Maliszewska, Franciszek Kurpiński, doc. dr hab. Bogusław Salata, mgr Jadwiga Czerwińska, dr Kazimierz Pękala, Edward Sulikowski, dr Bolesław Brandel, dr Zbigniew Józwiak, Henryk Kijankowski, dr Sabina Magierska, mgr Józef Pomorski, Tadeusz Petrowicz, doc. mgr Marian Stelmak, dr Adam Stefaniak, dr Stanisław Strachowski, dr Lech Dubel, doc. dr hab. Sławomir Kozłowski, doc. dr hab. Eligiusz Zlotkiewicz, dr Adam Wituska, mgr Wiesława Rybczyńska.

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

Dr Halina Opolska, Barbara Szczerbik, mgr Alicja Muszyńska, dr Jan Miziniński, dr Marek Mądziak, mgr Edmund Banasik, dr Grażyna Bystydzińska, dr Ewa Borowiecka, mgr Andrzej Gorgol, dr Andrzej Czarnocki, mgr Jan Kuranc, dr Ryszard Janiuk, dr Stefan Ogrodnik, mgr Anna Łoborzewska, Stefania Pierun, dr Lucjan Pawłowski, Adam Wąsik, mgr Joanna Wasilewska, mgr Józef Zajdel, mgr Aleksandra Zięba, mgr Halina Blaim, mgr Ewa Chromiak, mgr Zofia Kruczek, dr Romuald Kmiecik, Alina Kulicka, mgr Jan Kozłowski, Wiesław Pierściołek, Anna Tomaszewska, dr Krzysztof Stefaniuk, Filomena Kalwas.

BRAZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

Eugenia Blasik, Jan Ciołek, Zofia Cwikła, Eufemia Drwleaga, Józef Florek, Irena Fidor, Ewa Grabowska, Janina Janowska, Salomea Józwicka, mgr Jolanta Kościuk, Jan Majewski, Anna Mazur, Stefan Madejski, Zdzisław Mazur, Teresa Mizlak, Halina Mazur, Elżbieta Nieczaj, Regina Ożga, Irena Remba, Helena Rusinek, dr Janusz Sowiński, mgr Irena Sulikowska-Tosiek, mgr Alicja Skirko, Krystyna Szalast, Jan Toruń, Zofia Wleczorek, Daniela Wójcik, Krystyna Wróbel, Kazimiera Debkiewicz, Genowefa Góral, Zenobia Gęca, Józef Jasiński, Bożena Jakubik, Maria Kusyk, Jerzy Konecki, Maria Marczevska, Danuta Kuśmierczuk, Bogumiła Zabińska, Janina Jurak, Romana Murak, Aniela Michalska, Jan Sugier, mgr Stanisława Wojnarowicz, Kazimierz Kaliński, dr Bogusław Pawłowski.

ZASŁUŻONY NAUCZYCIEL PRL

Prof. dr hab. Tadeusz Baszyński, prof. dr hab. Janusz Barciński, prof. dr Jan Ernst, prof. dr hab. Jan Krzyż, doc. dr Krystyna Kuligowska, prof. dr hab. Jarosław Ościak, prof. dr Tadeusz Taras, prof. dr hab. Mirosława Zakrzewska-Dubasowa.

35 lat działalności

Rok 1944, w którym dekretem PKWN powołany został do życia Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, dał początek także sportowej działalności uniwersyteckiej brać. W sierpniu 1944 r. — a więc jeszcze przed powołaniem Uniwersytetu — grono przedwojennych działaczy przystąpiło do reaktywowania działalności Akademickiego Związku Sportowego. Brak sprzętu sportowego oraz własnych boisk (dawne obiekty sportowe AZS przy ul. Lipowej zostały przez okupanta zamienione w obóz) uniemożliwiał szybkie podjęcie działalności sportowej. Pierwsze więc wysiłki młodzieży akademickiej i szkolnej skierowane były na kompletowanie sprzętu sportowego i przygotowanie boisk przy Domu Żołnierza, Gimnazjum im. J. Zamoyskiego i przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Po przezwyciężeniu poważnych trudności organizacyjnych, jako pierwsze podjęły sportową działalność sekcje: siatkówki, koszykówki, lekkiej atletyki, pływania, tenisa stołowego, narciarska, a nieco później piłki nożnej i bokserska.

W porównaniu z okresem przedwojennym AZS poszerzył swoją działalność, opierając ją nie tylko na młodzieży KUL, ale przede wszystkim na studentach UMCS i Politechniki Warszawskiej, która bezpośrednio po zakończeniu działań wojennych miała swoją siedzibę w Lublinie. Starania komitetu organizacyjnego zostały uwieńczone powołaniem jesienią 1944 r. zarządu klubu, na którego czele stanął ówczesny wiceprezydent miasta Stanisław Krzykała. Z tego okresu datują się pierwsze sukcesy azetasiaków w koszykówce, lekkiej atletyce i pływaniu. Przeniesienie Politechniki do Warszawy spowodowało chwilowy kryzys w działalności AZS. Studenci UMCS i KUL — ze względu na bardzo trudne wówczas warunki materialne — wykazywali niewielkie zainteresowanie sportową aktywnością.

Przełomowym momentem w historii lubelskiego AZS było wainie zebranie klubu w dniu 7 kwietnia 1946 r., które uchwaliło i wprowadziło w życie nowy statut. Prezesurę honorową powierzono Stanisławowi Krzykałemu, a na czele zarządu klubu stanął Jerzy Zdziewowski. Nastąpił szybki wzrost liczby członków AZS. W roku 1944 było ich tylko 28, w 1945 — 120, 1946 — 236, 1947 — 600. Wraz ze wzrostem liczby czynnie uprawiających sport studentów, następował wzrost poziomu sportowego w poszczególnych dyscyplinach.

Miejsce i rolę Akademickiego Związku Sportowego w gronie 13 stowarzyszeń studenckich działających na przełomie lat 1946/1947 w UMCS (m.in. „Bratnia Pomoc”, Związek Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej, Związek Młodzieży Miejskiej „Wici”, Akademicki Związek Walki Młodych „Zycie”) zaakcentował rektor prof. dr Henryk Raabe w piśmie do Ministerstwa Oświaty: „Akademicki Związek Sportowy znajduje się w stadium organizacji i ma charakter międzyuczelniany, gdyż jednoczy studentów obu uniwersytetów lubelskich. Stowarzyszenie prace organizacyjne opiera na statucie przedwojennym, zatwierdzonym przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — Statut ten po zatwierdzeniu zmian i przyjęciu go przez senaty obu uczelni zostanie przedłożony do zatwierdzenia Ministerstwu Oświaty. (...) stwierdzam, że działalność stowarzyszeń wszystkich typów oraz ich wzajemny stosunek do Uniwersytetu nie budzi zastrzeżeń. Współpraca zarządów kół i kuratorów była harmonijna.”

Struktura organizacyjna AZS uległa w okresie powojennym kilkakrotnym przemianom. Z inicjatywy pierwszego zjazdu Centrali Akademickich Związków Sportowych, który odbył się w Krakowie, w lipcu 1945 r. powołano Tymczasowy Zarząd Główny AZS. O braku jednolitego kierunku działania świadczy fakt, że w okresie do 1947 roku, aż czterokrotnie zmieniany był statut związku. Wreszcie w 1949 r. Akademicki Związek Sportowy został przekształcony w Akademickie Zrzeszenie Sportowe powstałe z połączenia AZS, Akademickiego Związku Morskiego i sekcji sportowej „Bratniej Pomocy”. Z tego okresu datuje się bardzo istotna zmiana organizacyjna — wprowadzenie przy wyższych uczelniach Kół Uczelnianych i Wydziałowych AZS. Podlegających bezpośrednio Zarządowi Środowiskowym AZS. Charakterystyczne też było zacieśnienie współpracy organizacyjnej między AZS a Zrzeszeniem Studentów Polskich.

U schyłku lat czterdziestych dało się zauważyć obniżenie poziomu sportowego lubelskiego AZS. Zasadniczym tego powodem były trudności organizacyjne i brak środków finansowych na prowadzenie podstawowej działalności sportowej. Chcąc poprawić ten stan, Senat UMCS uchwalił w dniu 4 maja 1948 r. włączenie do planu inwestycyjnego i zabezpieczenie środków na urządzenie „domu sportowego”. Władze Uniwersytetu doceniając rolę wychowania fizycznego i sportu postanowiły otoczyć bardziej troskliwą opieką zarówno działalność w ramach lektoratów wychowania fizycznego, jak też AZS. Należy podkreślić, że z chwilą wyodrębnienia się z UMCS Akademii Medycznej (1 stycznia 1950 r.), a następnie Wyższej Szkoły Rolniczej (6 sierpnia 1955 r.) oraz utworzenia Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej (13 maja 1953 r.) Lublin stał się jednym z większych ośrodków naukowych w Polsce. Istnienie pięciu wyższych uczelni stwarzało właściwą bazę osobową dla podnoszenia poziomu sportu akademickiego. Temu celowi miało także służyć powołanie Studium Wychowania Fizycznego w UMCS (1951 r.). Pierwszym kierownikiem Studium mgr Stanisław Rajzner i mgr Aleksander Strycharzewski oddali nieocenione usługi w rozwoju kultury fizycznej i sportu w środowisku studenckim. Z tego okresu datują się próby wprowadzenia w domach studenckich gimnastyki porannej i bardzo aktywny udział młodzieży w biegach narodowych i marszach jesiennych. Powołanie przy pozostałych uczelniach Studiów WF przyczyniło się do zapewnienia młodzieży akademickiej fachowej opieki nauczycieli wychowania fizycznego.

Lata pięćdziesiąte charakteryzowały się wprowadzeniem dwutorowości w sportowym przygotowaniu studentów. Najzdolniejsza młodzież podnosiła swoje kwalifikacje w środowiskowych sekcjach wyczynowych, natomiast dla sportu masowego właściwą płaszczyzną stał się klub uczelniany i zajęcia programowe prowadzone przez Studia Wychowania Fizycznego. Bardzo cenną innowacją były wprowadzone w 1955 r. — z inicjatywą kierownika Studium WF Wyższej Szkoły Rolniczej mgr. Henryka Gerłowskiego — sportakiady międzyuczelniane, stwarzające dodatkową płaszczyznę sportowej rywalizacji lubelskiej młodzieży akademickiej.

Po II Krajowym Zjeździe AZS nastąpiły kolejne zmiany. Zlikwidowano Zarządy Okręgu, a na ich miejsce powołano Kluby Między-

uczelniane, kierujące w środowiskach pracą sekcji wyczynowych. Koordynatorem Kół Uczelnianych była natomiast Środowiskowa Rada Kół AZS. Ten układ organizacyjny został ostatecznie zmieniony w 1959 r. — przywrócono przy tym nazwę Akademicki Związek Sportowy. Wprowadzono wówczas następującą strukturę organizacyjną AZS: a) Kluby Uczelniane, b) Zarząd Środowiskowy oraz Zarząd Międzyuczelniany, c) Zarząd Główny. W tym układzie strukturalnym podstawowym ogniwem pracy sportowej w AZS stały się kluby uczelniane. Podobnie jak na arenie ogólnopolskiej zmiany strukturalne miały miejsce także w środowisku lubelskim.

Wprowadzenie do kalendarza akademickich imprez sportowych obok Akademickich Mistrzostw Polskich także Mistrzostw Polski Wyższych Uczelni spowodowało w lubelskich wyższych uczelniach zwiększenie zainteresowania osiąganiem jak najlepszych wyników sportowych. Kluby uczelniane zatrudniając w sekcjach sportowych doświadczoną kadre trenerską rozpoczęły systematyczne przygotowania całoroczne, a nie jak miało to miejsce wcześniej — jedynie przed ważnymi rozgrywkami. Konsekwentna i wytrwała praca szkoleniowa w sekcjach uniwersyteckich zaczęła przynosić studentom-sportowcom UMCS coraz liczniejsze sukcesy sportowe. W 1957 r. koszykarki AZS UMCS zdobyły złote medale w Mistrzostwach Polski Uniwersytetów. Siatkarki AZS UMCS były autorkami największego sukcesu w grach zespołowych w dotychczasowej historii Klubu Uczelnianego. W 1959 r. w Poznaniu wywalczyły tytuł mistrza Polski wyższych uczelni pokonując w finałach zespoły Akademii Medycznej z Krakowa 3 : 0 i Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza z Poznania 3 : 1. Sukces ten zapewnił reprezentantom UMCS prawo udziału w międzynarodowym turnieju, który był rozgrywany w ramach Światowego Festiwalu Młodzieży w Wiedniu. Zespół lubelski prowadzony przez mgr. Andrzeja Korpetę pokonał Finlandię 3 : 0, Rumunię 3 : 0 (w finale 3 : 1), Czechosłowację 3 : 0 oraz Bułgarię 3 : 0 i w ostatecznej klasyfikacji zajął zdecydowanie I miejsce. Barw UMCS broniły: Walentyna Borowiecka, Bożena Dzurzyńska, Elżbieta Goloburda, Anna Klaus, Sylwia Sobiesiak, Bożena Socha, Liliana Wertyska, Urszula Zacharska uzupełnione: Czajkowska, Dolmatow, Gratkowska, Malinowska i Szewczyk.

W następnej edycji Mistrzostw Polski Uniwersytetów złote medale wywalczyli: koszykarki i lekkoatletci. W 1965 r. rozpoczęło się pasmo sukcesów siatkarzy, którzy do roku 1975 pięciokrotnie wywalczyli tytuł mistrza Polski uniwersytetów. Rozgrywane w Lublinie w dniach 28–30 kwietnia 1967 r. IV Mistrzostwa Polski Uniwersytetów w piłce siatkowej kobiet i mężczyzn przyniosły reprezentacjom UMCS generalny sukces sportowy, a Klubowi Uczelnianemu i Studium WF zasłużony sukces organizacyjny. Już wówczas Klub Uczelniany AZS UMCS był największym klubem uczelnianym w środowisku lubelskim; w 12 sekcjach sportowych skupiał ponad 550 studentów; zwyciężał w letnich i zimowych Spartakiadach Wyższych Uczelni Lublina; regularnie plasował się w czołowie klasyfikacji zespołowej Mistrzostw Polski Uniwersytetów.

Lata sześćdziesiąte zapoczątkowały rozwój uniwersyteckiej bazy sportowej. Dynamiczna rozbudowa dzelnicy uniwersyteckiej objęła, zgodnie z planami ówczesnego rektora UMCS prof. dr. Grzegorza Leopolda Seidlera, także obiekty sportowe. Rektor Seidler uważał, że „SPORT będzie trzecim bokiem trójkąta lubelskiej uczelni. Pierwszy ma stanowić NAUKA, drugi KULTURA, a sport wyróżnia na ich pożywkach, równocześnie będzie przyspieszał procesy nauczania oraz tworzenia bazy najszerszej, powszechnej. (...) Sport przecież jest młodzieżą, zjawiskiem, w którym wszystko staje się oczywiste, proste, bezpośrednio kontakty międzyludzkie, towarzyskie, obyczajowe. Wznieśliśmy sale sportowe, pływalnie, boiska. Później wprawdzie niż sale dydaktyczne, pracownie naukowe, ale innego wyboru być nie mogło.” Tej optymistycznej wizji rektora towarzyszyła wytyczona działalność inwestycyjna, w ramach której jako pierwsza została oddana do użytku we wrześniu 1970 r. hala sportowa z widownią dla 500 osób. Był to pierwszy etap budowy Akademickiego Ośrodka Sportowego; w lipcu 1972 r. zakończono budowę krytej pływalni, a później sal gier sportowych i sotarowej sal specjalistycznej dla lekkoatletów. W 1978 r. baza obiektowa AOS została poszerzona o asfaltowe boiska do piłki ręcznej i koszykówki, a w roku bieżącym zakończone zostały prace przy kortach i ścianie do nauki gry w tenisa. Aktualnie trwają prace przy budowie otwartej pływalni o wymiarach olimpijskich oraz pawilonu szatniowego. W dalszych planach jest budowa krytej bieżni, boisk do siatkówki i kometki, oraz dużej segmentowej hali sportowej, która będzie stanowiła pełne zabezpieczenie potrzeb dydaktycznych Studium WFIS.

Oddanie do użytku Akademickiego Ośrodka Sportowego zakończyło okres „wędrowek” wyczynowych sekcji AZS po wszystkich sportowych obiektach Lublina, nie zaspokoilo w pełni potrzeb środowiska akademickiego, ale stworzyło podstawy właściwego sportowego przygotowania młodzieży.

Z pierwszym etapem budowy Akademickiego Ośrodka Sportowego bardzo ściśle był związany ówczesny prezes Zarządu Środowiskowego adiunkt w Zakładzie Chemii UMCS dr Bohdan Przybyło. Ten ceniony naukowiec i szkoleniowiec, wypróbowany przyjaciel, jak nikt inny docenił konieczność budowy bazy obiektowej dla AZS, bazy potrzebnej do stworzenia wielkiego sportu akademickiego — niestety nie doczekał momentu gdy AOS zatętnił sportowym życiem. Zginął śmiercią tragiczną w dniu 8 sierpnia 1966 r. Począwszy od 1969 r. dla uczczenia Jego pamięci organizowane były corocznie w Lublinie — z udziałem krajowej czołówki — turnieje o Złoty Floret Bohdana Przybyła. Likwidacja sekcji szermierczej w środowisku akademickim Lublina przerwała kontynuację tej pożytecznej imprezy.

Z okazji 25-lecia Lubelskiego Ośrodka Naukowego postanowiono organizować (począwszy od roku 1969) co 5 lat Akademickie Igrzyska Lublina w grach sportowych i lekkiej atletyce. Pierwsze Igrzyska rozgrywane w obsadzie międzynarodowej, z udziałem reprezentantów Uniwersytetu im. Łajosa Kossutha w Debreczynie, zakończyły się generalnym sukcesem sportowców UMCS, którzy zdobyli 24 z 28 możliwych do wywalczenia medali. Z tego okresu datuje się wzmożone zainteresowanie działalnością AZS ze strony władz uczelni, czego przejawem było środowiskowe kolegium rektorów pod przewodnic-

KU AZS

twem doc. mgr. inż. Stanisława Podkowy — poświęcone w całości sprawom sportu akademickiego.

W 1969 r. została powołana do życia Komisja Klubów Uczelnianych — organ wykonawczy prezydium Zarządu Srodowiskowego AZS w zakresie spraw dotyczących klubów uczelnianych. Działalność merytoryczna komisji — która była pierwszym tego typu organem w ogólnopolskim ruchu azetesowskim — przejawia się głównie w: 1) organizowaniu rozgrywek ligi międzyuczelnianej, 2) przygotowywaniu i prowadzeniu międzyuczelnianych spartakiad (letniej i zimowej) oraz spartakiady domów studenckich, 3) przeprowadzaniu korespondencyjnych zawodów pływackich i współpracy w organizowaniu spartakiady sportów obronnych, 4) rekrutacji i przygotowaniu kandydatów na obozy szkoleniowe.

Na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych nastąpiło zacieśnienie i skonkretyzowanie współpracy organizacyjnej Zarządu Srodowiskowego AZS i Rady Okręgowej Zrzeszenia Studentów Polskich. Inicjatywy lubelskie stały się przykładem dla pozostałych środowisk akademickich, a ze szczególnie serdecznym przyjęciem spotkały się spartakiady mieszkańców domów studenckich. Wynikiem owocnej współpracy obu organizacji była Studencka Sztafeta Zwycięstwa zorganizowana w XXV rocznicę zwycięstwa nad faszyzmem. W przeddzień startu z miejscowości województwa lubelskiego upamiętnionych bohaterską walką żołnierza polskiego, wyruszyli na trasę Rajdu „Śladami Pamięci” grupy studentów-turystów. 8 maja 1970 r. z udziałem ministra Janusza Wieczorka odbył się przy Pomniku Walki i Męczeństwa na Majdanku wielki wiec młodzieży akademickiej Lublina. Po zakończeniu wiecu sztafeta składająca się z 50 azetesiaków (w przeważającej mierze studentów i pracowników UMCS), w czasie nocnego biegu przeniosła ogień od Pomnika Walki i Męczeństwa na Majdanku do Pomnika Bohaterów Warszawy. Ponieważ sztafeta spotkała się z niezwykle serdecznym przyjęciem społeczeństwa miejscowości, przez które wiodła jej trasa, postanowiono organizować ją co 5 lat. II Studencka Sztafeta Zwycięstwa organizowana w 1975 r. potwierdziła sportowe i propagandowe zapotrzebowanie w środowisku studenckim na tego typu imprezy. Współpraca tak udanie wówczas zapoczątkowana jest obecnie kontynuowana nie tylko na szczeblu wojewódzkim AZS i Socjalistycznego Związku Studentów Polskich, ale również dynamicznie na szczeblach uczelnianych i wydziałowych, co stwarza dodatkowe płaszczyzny aktywnej zaangażowania młodych działaczy studenckich. Przykładem organizacyjnej współpracy na szczeblu uczelnianym jest organizowanie biegów przełajowych alejkami dzielnicy uniwersyteckiej o puchar rektora UMCS prof. dr. hab. Wiesława Skrzydły; na szczeblu wydziałowym — międzynarodowych turniejów w koszykówce mężczyzn o puchar dziekana Wydziału MFCh. Szczególnie ta ostatnia impreza spotyka się z bardzo dużym zainteresowaniem i gromadzi na starcie coraz więcej znanych zespołów krajowych i zagranicznych (w tegorocznym VI już turnieju uczestniczyły obok gospodarzy MFCh i reprezentacji UMCS, uniwersyteckie zespoły z Lipska, Bonn, Augsburga, Oslo, VIF Sofia oraz Politechniki Charków).

Wiodącą rolę w procesie prowadzenia szkolenia sportowego odgrywa Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, które aktualnie zatrudnia 35 pracowników. Zajęcia w sekcjach sportowych Klubu Uczelnianego prowadzi wysokiej klasy szkoleniowiec (5 trenerów I klasy, 9 trenerów II klasy i 6 instruktorów); wystarczy wspomnieć o Jerzym Welczu, który wraz z Hubertem Wagnerem doprowadził drużynę polskich siatkarki do złotego medalu olimpijskiego w Montrealu, a w latach 1976—1978 był trenerem reprezentacji Polski w siatkówce. Pod jego kierunkiem siatkarki Uniwersytetu osiągały w latach 1965—1975 doskonałe wyniki. Reprezentanci Polski — Władysław Domaszewicz (skok w dal) i Andrzej Sontag (trójskok) — swoje sportowe osiągnięcia zawdzięczają w ogromnej mierze trenerowi Wiesławowi Dolnińskiemu. Wiele sportowych sukcesów wypracowali podopieczni trenerów: Krystyny Strycharzewskiej (siatkówka kobiet), Andrzeja Prędkiewicza i Leszka Roupperta (koszykówka mężczyzn), Andrzeja Strycharzewskiego (koszykówka kobiet) i Bogusława Maciaszczyka (pływanie). Do dużych osiągnięć w pracy Studium kierowanego przez mgr. Andrzeja Prędkiewicza należy zaliczyć: wprowadzenie nauki pływania dla około 1800 studentów pierwszych trzech lat studiów, organizowanie letnich i zimowych obozów dla studentów, szkolenie organizatorów życia sportowego w domach studenckich, unowocześnianie zajęć grup specjalizacyjnych. Pracownicy Studium prowadzą także prace naukowo-badawcze nad stanem sprawności i rozwoju fizycznego młodzieży Uniwersytetu; wyróżniającym się osiągnięciem w tej dziedzinie była praca doktorska Wiesława Dolnińskiego obroniona w krakowskiej Akademii Wychowania Fizycznego.

Obok Studium WFis wiodącą rolę w zakresie wychowania fizycznego i sportu odgrywa Klub Uczelniany AZS. Z niewielkiej jednostki organizacyjnej grupującej około 100 członków stał się on przy wielkim nakładzie zaangażowania, twórczych inicjatyw i wytrwałych pracy kolejnych prezesów: Waldemara Cechowicza, Jerzego Myrdzika, Mieczysława Jurkiewicza, Zenona Derdy, Eugeniusza Figury, Krzysztofa Krzykały, Krzysztofa Smoluchowskiego, Wiesława Szypulskiego, Wojciecha Petkowicza, Marka Różyły, Roberta Piecha, Ryszarda Struzika i Barbary Zycińskiej — największym klubem uczelnianym Lublina, zrzeszającym aktualnie ponad 1300 członków w 21 sekcjach (atletyka kształtująca, gimnastyka artystyczna, judo, koszykówka kobiet i mężczyzn, lekka atletyka kobiet i mężczyzn, narciarstwo kobiet i mężczyzn, piłka nożna, piłka ręczna kobiet i mężczyzn, pływanie kobiet i mężczyzn, siatkówka kobiet i mężczyzn, strzelectwo, szachy, karate, tenis stołowy kobiet i mężczyzn). Po wielu „przeprowadzkach” lokalowych Klub znalazł swoją stałą siedzibę w gościnnych progach Akademickiego Ośrodka Sportowego.

Godne podkreślenia jest aktywne uczestnictwo w działalności społecznej na formu Zarządu Srodowiskowego i Klubu Międzyuczelnianego (później Srodowiskowego) AZS pracowników UMCS. Zaszczytne funkcje prezesów pełnili: Stanisław Krzykała, Bohdan Przybyło, Leszek Rouppert, Ryszard Orłowski (aktualnie sterujący azetesowską nawa); na czele Wojewódzkiej Rady Koordynacyjnej SZS — AZS stał Albin Koprukowiak.

Prowadzenie właściwej pracy szkoleniowo-wychowawczej na arenie sportowej nie byłoby możliwe bez pełnego zrozumienia problematyki sportowej ze strony nauczycieli akademickich. Bardzo popularne są spotkania rozgrywane między pracownikami i studentami. Zainicjowane podczas „Kozienallów”, kontynuowane są ku obopólnemu zadowoleniu na wydziałach: MFCh, Prawa i Administracji*, Biologii i Nauk o Ziemi. W sezonie 1976/77 w rozgrywkach ligi międzyuczelnianej w koszykówce mężczyzn z dużym powodzeniem występowała drużyna pracowników „All Starsi”; od kilku już lat w poniedziałkowe popołudnia sale AOS są wykorzystywane przez zawodników sportowych emocji pracowników; sześć jednostek treningowych tygodniowo jest zarezerwowanych dla nich na uniwersyteckiej pływalni. Przy tej okazji nie sposób pominąć niezwykle barwnej postaci emerytowanego profesora Adama Paszewskiego, który mimo 75 lat regularnie uprawia tenis i pływanie, wprowadzając swoją postawą w zakłopotanie wielu młodych adeptów tych dyscyplin.

Podsumowując sportowe osiągnięcia studentów UMCS w latach siedemdziesiątych należy wyróżnić rezultaty drużyn koszykówki kobiet i mężczyzn, które od 1971 roku we wszystkich edycjach Mistrzostw Polski Uniwersytetów plasują się na medalowych pozycjach: ponadto koszykarki dwukrotnie wywalczyły złote medale (1976 i 1978 r.), a raz srebrne (1979 r.) w Mistrzostwach Mistrzów Polski Wyższych Uczelni. Reprezentanci UMCS: Iwona Fiala, Teresa Banach-Brzozowska, Zofia Chudzińska, Bożena Wolska, Barbara Chadaj, Adam Gąsior, Arkadiusz Derwisz, Dariusz Kozłowski, Krzysztof Chabrowski, Marian Ciechoński, Piotr Tefelski, Bogdan Drozd z powodzeniem występowali w AZS-owskiej drużynie środowiskowej w rozgrywkach I- i II-ligowych. Drużynowy sukces zanotowali na swoim koncie także szachiści, zdobywając w styczniu 1976 r. w Szklarskiej Porębie tytuł Akademickiego Mistrza Polski.

W dyscyplinach indywidualnych wybijającą się postacią był student Wydziału Humanistycznego Andrzej Sontag, który obok sukcesów krajowych (m. in. 2 złote medale w Mistrzostwach Polski Uniwersytetów, 2 tytuły wicemistrza Polski w trójskoku), zdobył IV miejsce podczas moskiewskiej Uniwersjady w 1973 r. i brązowy medal (z wynikiem 16,81 m) na Mistrzostwach Europy w Rzymie w 1974 r. Jako pierwszy student-sportowiec UMCS dostąpił zaszczytu reprezentowania barw Polski w Igrzyskach Olimpijskich występując w 1976 r. w Montrealu. Wiele cennych sukcesów w ramach Mistrzostw Polski Uniwersytetów w Pływaniu wywalczyli Kazimierz Sinicki i Mirosław Warchoł; natomiast reprezentantom UMCS w brydżu sportowym: Jackowi Bace, Michałowi Kwietniowi, Markowi Kosmuliemu i Markowi Wójcickiemu, podczas rozgrywanych V Akademickich Mistrzostw Polski (1978 r.) spośród 64 rywali nie udało się pokonać jedynie zespołu Politechniki Warszawskiej.

Studenci-sportowcy Uniwersytetu obok wielu spotkań z przedstawicielami krajowych ośrodków akademickich nawiązali szereg interesujących kontaktów z zespołami zagranicznymi. Ich sportowymi rywalami byli studenci: Bułgarii, Czechosłowacji, Holandii, Finlandii, Francji, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Norwegii, Republiki Federalnej Niemiec, Rumunii, Stanów Zjednoczonych, Węgier i Związku Radzieckiego. Spotkania z renomowanymi przeciwnikami zagranicznymi wpłynęły z jednej strony na podniesienie poziomu sportowego, a z drugiej pozwoliły nawiązać wiele serdecznych, przyjacielskich kontaktów.

Październikowym uroczystościom związanym z 35-leciem Uniwersytetu nieodłącznie towarzyszyły akcenty 35-lecia działalności AZS UMCS. Bogaty i różnorodny program uroczystości obejmuje: centralną inaugurację sportowego roku akademickiego, posiedzenie Plenium Zarządu Głównego AZS, uroczystą akademię jubileuszową, podczas której wręczony zostanie sztandar klubowy ufundowany przez kierownictwo Uczelni, międzynarodowy turniej w koszykówce kobiet i mężczyzn o puchar JM Rektora prof. dr. hab. Wiesława Skrzydły, masowe biegi przełajowe w dzielnicy uniwersyteckiej oraz wystawę osiągnięć sportowych studentów UMCS. Powierzenie tak poważnych imprez młodym działaczom Klubu Uczelnianego AZS UMCS jest poważnym wyróżnieniem i jednocześnie wyrazem zaufania, jakim centralne władze azetesowskie oraz akademickie i partyjne kierownictwo Uczelni dała sportowy aktyw uniwersytecki. Gwarancją organizacyjnego sukcesu są słowa rektora Wiesława Skrzydły wypowiedziane w dniu 11 kwietnia 1979 r. przy okazji wręczenia Mu honorowego medalu 70-lecia AZS, przyznanego przez Zarząd Główny AZS w uznaniu olbrzymich zasług w rozwoju sportu w lubelskim środowisku akademickim: „Wychowanie fizyczne i sport są jednymi z najważniejszych elementów w procesie wychowania młodego człowieka; w 35-letniej już historii UMCS dokładamy wielu starań, żeby studenci Uniwersytetu mogli we właściwy sposób rozwijać bogaty wachlarz swoich sportowych zainteresowań; w przyszłości zapewniamy troskliwą opiekę wysoko kwalifikowanej kadry szkoleniowej, rozbudowując Akademicki Ośrodek Sportowy, chcemy stworzyć warunki nie tylko dla wielu zwolenników sportu masowego i rekreacji, ale także przedstawicieli sekcji wyczynowych, którzy występując na sportowych arenach krajowych i zagranicznych rozstraiwają uniwersytet noszący imię wielkiej Polki — Marii Curie-Skłodowskiej.”

Leszek Maria Rouppert

* Na temat sportowych zainteresowań studentów i pracowników Wydziału Prawa i Administracji patrz szerzej: Jan Malarczyk, Roman Tokarczyk i Stefania Fedorko: 25 lat Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 1975, ss. 132—133.

Zjazd pierwszych nauczycieli akademickich UMCS z lat 1944-1950

dentów II lub III roku — a wśród nich zmarły doktor Juliusz Malicki, człowiek, który tak wiele uczynił dla rozwoju chemii i pracowni chemicznej. Z tej grupy studentów wywodzą się dzisiejsi profesorowie — Janusz Barcicki, Jarosław Ościk, Kazimierz Sykut. Z tych czasów pozostało wspomnienie o radości tworzenia czegoś niemal od zera, wbrew tysięcznym przeszkodom (ba, toż w 1947 roku pisałem w prasie o decyzji wyniesienia się z Lublina Wydziału Lekarskiego; decyzji zażegnanej wkrótce przyznaniem mu kilku budynków). Ale co najważniejsze — pozostały wspomnienia o wielce serdecznym, niemal koleżeńskim, niemal rodzinnym stosunku profesorów i starszych asystentów do nas, co ważniejsze bez obniżania wymagań wobec studentów, studentów którzy nie tak dawno przyszedli z frontu, partyzantki, obozów koncentracyjnych, mieli okrutnie pogmatwane politycznie życiorysy, ale przede wszystkim bardzo, ale to bardzo chcieli się uczyć...

... Te wspomnienia o wspólnym działaniu, o wielkiej pasji, która nam towarzyszyła, o ogromnej wzajemnej na ogół życzliwości do dziś potrafią człowieka rozgrzewać, wewnątrz rozświetlać, a w chwilach depresji, gdy na co dzień nie brak podłości, świnstw, kumoterstwa, nepotyzmu i plotkarstwa — po prostu — podładować człowieka na podobieństwo solidnego akumulatora...".

Po południu uczestnicy Zjazdu udali się na cmentarz przy ul. Lipowej, gdzie na grobie pierwszego rektora UMCS prof. dr. Henryka Raabego złożyli wiązankę kwiatów. Wieczorem żywiłowym przepięknym koncertem Zespół Tańca Ludowego UMCS podbił uczestników Zjazdu.

Drugi dzień Zjazdu 9 maja rozpoczął się od złożenia kwiatów przed pomnikiem patronki Uczelni Marii Curie-Skłodowskiej. Następnie goście wraz z prorektorem R. Orłowskim zwiedzili Ogród Botaniczny na Sławinku i Dworek Kościuszków.

„Patrz Kościuszkę sponad gwiazd na pierwszych nauczycieli z UMCS Zjazd” — tym wierszykiem prof. dr. Leona Jeśmienowicza rozpoczęły się wpisy do pamiątkowej księgi UMCS. Prowadzone rozmowy stały się jeszcze jedną okazją do snucia wspomnień, przekazywania wiadomości o pracy, życiu i osiągnięciach dawnych kolegów i profesorów. Ze Sławinka uczestnicy udali się autokarem na Majdanek, gdzie przed pomnikiem ofiar obozu koncentracyjnego złożyli kwiaty.

Spotkanie pierwszych nauczycieli akademickich jego uczestnicy ocenili bardzo pozytywnie. Sprawnie zorganizowany i realizowany program nie stał się towarzyskim spotkaniem, nie służył wyłącznie wspomnieniom. Obecni na sali dziennikarze, studenci i pracownicy nauki mieli rzadką okazję osobistego kontaktu i poznania założycieli najmłodszej polskiej Uczelni, którzy ówczesną pracą i działalnością przyczynili się do dzisiejszych osiągnięć UMCS. Spotkanie to dało możliwość skonfrontowania trudnych początków i kształtu Uczelni w latach 1944-1950 z teraźniejszością. Uczestnicy Zjazdu bardzo emocjonalnie odpowiedzieli na apel organizatorów, którzy prosili o przekazywanie wspomnień z tych pierwszych trudnych lat naszej Uczelni. Część wspomnień przekazano podczas Zjazdu, inni zapowiedzieli nadesłanie materiałów w terminach późniejszych. (mul)

KRONIKA

LUTY

26

Plenarne posiedzenie Zarządu Towarzystwa Przyjaciół UMCS, AM, AR. Obradom, na które przybyli przedstawiciele zakładów pracy, przedsiębiorstw i instytucji Lubelszczyzny oraz rektorzy: UMCS — prof. dr hab. Wiesław Skrzydło, AR — prof. dr Janusz Wento, kierownik Wydziału Nauki, Oświaty KW PZPR — mgr Tadeusz Kącki, przewodniczył wiceprezes Towarzystwa — Józef Czapski. Zebrani wysłuchali informacji doc. dr. Zbigniewa Sobolewskiego nt. działalności Towarzystwa i jego sytuacji finansowej zreferowanej przez skarbnika mgr. Radziława Kozaneckiego. Prorektor UMCS przedstawił propozycje dotyczące obchodów jubileuszu XXXV-lecia państwowych wyższych szkół Lublina. Podczas posiedzenia Zarządu ustalono termin zwołania walnego zgromadzenia i wyborów nowego Prezydium i władz Towarzystwa Przyjaciół UMCS, AM i AR — nastąpi to w I połowie maja br. Rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło uhonorował trzech wiceprezesów — J. Czapskiego, mgr. Edwarda Janiuka, mgr. Henryka Trusa i skarbnika Towarzystwa mgr. R. Kozaneckiego medalami UMCS „Nuka w Służbie Ludu”.

28

Odbyło się uroczyste pożegnanie odchodzącego na emeryturę długoletniego dyrektora administracyjnego — mgr. Stanisława Fieni. Uroczystości udział wzięli: rektor prof. dr hab. Wiesław Skrzydło, prorektorzy — doc. dr hab. Kazimierz Sykut i doc. dr hab. Zdzisław Ilczuk, dyrektor administracyjny dr Leszek Maria Rouppert, przewodniczący RZ ZNP UMCS dr Roman Mroczkowski. Złożyli oni mgr. Stanisławowi Fieni

gorące podziękowania i gratulacje za wzorową pracę na rzecz Uczelni. Spotkanie było okazją do wspomnień, rozmów o początkach Uczelni, jej dynamicznym rozwoju oraz o dzisiejszym dorobku.

28

Odbyło się dwudniowe posiedzenie Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego Organizacji i Zarządzania (kierowanego przez prof. dr. hab. J. Trzcińskiego) przedstawiciele Centralnego Ośrodka Metodologii Studiów Zaocznych (z dyrektorem doc. dr. hab. J. Leplechem) oraz pracowników naukowych z Instytutu Ekonomiki Produkcji, Organizacji i Zarządzania (kierowanego przez dyrektora Instytutu doc. dr. hab. Zbigniewa Szelocha). Zebranie poświęcone było m. in. aktualizacji programów nauczania poszczególnych dyscyplin w zakresie organizacji i zarządzania, dyskusji nad projektem programu psychologii pracy, oceny realizacji zmodyfikowanego programu nauczania na studiach dziennych na podstawie wizytacji zajęć.

MARZEC

2

Gościliśmy w naszej Uczelni grupę dziennikarzy z krajów socjalistycznych, zainteresowanych problematyką XXXV rocznicy PRL. W programie ich wizyty ustalono także spotkanie z prorektorem doc. dr. hab. Zdzisławem Ilczukiem. Przedstawił on historię, dorobek UMCS. Odpowiadał także na pytania dziennikarzy dotyczące kierunków studiów oraz perspektyw zatrudnienia i sytuacji materialnej studentów UMCS.

7

W Bibliotece Głównej UMCS otwarta została wystawa prac doc. dr. hab. Stefana

Nakoniecznego z Wydziału BiNoZ UMCS. Doc. dr. hab. S. Nakonieczny podjął pracę jeszcze będąc studentem IV roku w Zakładzie Geografii jako młodszy asystent. W latach 1951-52 odbywał studia aspiranckie w Leninradzie. Habilitował się w roku 1967, obecnie jest kierownikiem Zakładu Geografii Regionalnej Instytutu Nauk o Ziemi UMCS.

8

Tradycyjnie w Dniu Święta Kobiet władze Uczelni zorganizowały spotkanie z grupą pań zatrudnionych w UMCS. W spotkaniu udział wzięli — rektor prof. dr hab. Wiesław Skrzydło, prorektor prof. dr hab. Ryszard Orłowski, pełnomocnik rektora d/s wychowawczych doc. dr. hab. Antoni Pieniążek, I sekretarz KU PZPR dr Kazimierz Wilniński, wiceprezes RZ ZNP dr Mieczysław Buczyński, przewodniczący RU SZSP UMCS Ryszard Miklaszewicz, dyrektorzy: dr Leszek Maria Rouppert, inż. Wiesław Klijer, mgr Albin Kiernicki, którzy złożyli serdeczne życzenia wszystkim paniom. W dniu tym odbył się uroczysty koncert w wykonaniu zespołów artystycznych UMCS, dedykowany kobietom w dniu ich święta.

Spotkaniem z władzami UMCS 19 kwietnia rozpoczęli dwudniową wizytę w Lublinie przedstawiciele ambasady Republiki Francuskiej w Warszawie: Jean Habert — Radca Kulturowy i Naukowy, Vincet Collet — Atache Naukowy oraz Ignace Markiewicz — Radca Pedagogiczny.

Podczas spotkania z rektorem prof. dr. hab. Wiesławem Skrzydłą omówiono perspektywy nawiązania współpracy UMCS z Uni-

wersytetem w St. Etienne. Francuscy goście odwiedzili także Zakład Filologii Romańskiej UMCS, gdzie spotkali się z kierownictwem i pracownikami Zakładu. Informacje o pracach Zakładu przekazał gościom jego kierownik doc. dr hab. Jerzy Falicki. Omówił on także przebieg sesji egzaminacyjnej studentów filologii romańskiej w szczególności z dwu przedmiotów — wiedzy o Francji i literatury francuskiej. Przedstawiciele ambasady zapoznali się także z pracami dyplomowymi studentów tego kierunku studiów, wysłuchali informacji o perspektywach zatrudnienia. Z zadowoleniem podkreślili wzrost zainteresowania problematyką francuską w środowisku lubelskim, czego wyrazem były organizowane imprezy, jak recital Paula Serge oraz przygotowywane przez pracowników i studentów filologii romańskiej spektakle teatralne w języku francuskim. Podczas spotkania dyskutowana była możliwość powołania w Lublinie Towarzystwa Alliance Francaise, którego celem jest popularyzacja wiedzy o Francji i nauczanie języka francuskiego.

W sobotę 17 kwietnia zakończony został w UMCS uczelniany etap V Akademickiego Turnieju Znajomości Języka Rosyjskiego i Wiedzy o Kraju Rad. W bieżącym roku przebiegał on pod hasłem: POLSKA — ZWIĄZEK RADZIECKI — PRZYJAŹŃ — WSPÓLPRACA. Zgodnie z regulaminem, pierwszym etapem konkursu były eliminacje wydziałowe, w których wzięło udział 1460 studentów. Najlepsi z nich, a była ich ponad setka, przystąpili do pisemnego sprawdzianu obejmującego m. in. problematykę taką, jak: przyjaźń polsko-radziecka i jej znaczenie dla rozwoju obu krajów, potencjał naukowo-techniczny Kraju Rad, radziecki program pokoju i jego realizacja, kultura, sztuka i sport w ZSRR. Sprawdzian ten wykonał 20-osobową grupę, która w sobotę 17 IV br. przystąpiła do eliminacji ustnych. Każdy z uczestników odpowiadał na trzy pytania, wykazując się nie tylko znajomością języka naszych wschodnich sąsiadów, ale i wiedzą o powstaniu pierwszego państwa socjalistycznego, jego dynamicznym rozwoju, zdobycach społecznych, społecznych, kulturalnych i technicznych, polityce pokojowego współistnienia, umacnianiu przyjaźni między Polską a Związkiem Radzieckim. Komisja wyłoniła reprezentację UMCS na eliminacje środowiskowe. Ekipa UMCS liczy 14 osób, w jej składzie znaleźli się studenci z Wydziału Ekonomicznego (najliczniej reprezentowani), Wydziału Prawa i Administracji, Mat.-Fiz.-Chem. i BiNoZ.

W ramach współpracy z Uniwersytetem Ioana Cuza w Jassach (Rumunia) gościła w II połowie maja w UMCS delegacja z Jass z tow. Cristea Shelaru — sekretarzem propagandy i kultury Komitetu Wojewódzkiego RPK w Jassach. W UMCS przygotowana została w Bibliotece Głównej wystawa książek i publikacji rumuńskich. Z członkami delegacji spotkał się prorektor prof. dr hab. Ryszard Orłowski, który omówił naukowe związki obu uczelni.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

1.

Coraz pomyślniej rozwijają się kontakty Wydziału Ekonomicznego UMCS z innymi środowiskami naukowymi. Rośnie nie tylko ilość nawiązywanych kontaktów, ale rozwijają się i uściślają formy współpracy w ramach ist-

niejących już porozumień. Współpraca UMCS z Uniwersytetem Łódzkim i Warszawskim datuje się od 1974 roku, jednak 10 grudnia 1978 r. po raz pierwszy odbyło się spotkanie na szczepku dziekanów Wydziałów Ekonomicznych współpracujących uniwersytetów. W spotkaniu zorganizowanym przez Wydział Ekonomiczny UMCS uczestniczyli: dziekan Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego prof. dr Janusz Chechliński, prodziekan Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr Andrzej Kozłowski, prodziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych UW doc. dr hab. Włodzisław Siwinski oraz dziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS doc. dr hab. Sławomir Kozłowski.

Owocem obrad było wyznaczenie najefektywniejszych form współpracy między wydziałami. Będzie się ona opierała na wspólnym organizowaniu konferencji naukowych, wymianie wyspecjalizowanych w określonych problemach wykładowców oraz przyjmowaniu młodych pracowników na staże naukowe.

2.

W życiu naukowym Lublina coraz większa rola przypada naukom ekonomicznym. Wrazem rozwoju środowiska ekonomicznego stało się powołanie w grudniu 1978 r. Komisji Ekonomicznej przy Wydziale I Humanistycznym Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Funkcję przewodniczącego nowo utworzonej Komisji objął doc. dr hab. Sławomir Kozłowski — dziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS, sekretarzem Komisji wybrany został adiunkt Wydziału Ekonomicznego UMCS dr Mieczysław Sobczyk. Aktualnie Komisja Ekonomiczna skupia 12 członków oraz 15 współpracowników.

W lutym br. przedmiotem dyskusji było wystąpienie doc. dr hab. S. Kozłowskiego poświęcone problemom funkcjonowania gospodarki jugosłowiańskiej, w marcu prof. dr T. Przechowski omówił podstawy planowania społecznego. Plan pracy przyjęty na 1979 r. przewidywał łącznie 11 spotkań, w których prezentowany był dorobek naukowy środowiska.

2.

Ekonomiczno-organizacyjne problemy rozwoju usług były przedmiotem konferencji zorganizowanej 26 lutego 1978 r. przez Instytut Ekonomiki Produkcji, Organizacji i Zarządzania UMCS oraz lubelski Oddział Wojewódzki Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Problematyka konferencji wzbudziła duże zainteresowanie zarówno ze strony nauki, jak i instytucji zajmujących się planowaniem, organizacją i wykonawstwem usług, czego wyrazem był udział przedstawicieli 14 krajowych ośrodków.

Program konferencji obejmował 16 referatów przygotowanych przez pracowników naukowych Wydziału Ekonomicznego UMCS oraz przedstawicieli praktyki gospodarczej. Wynikające z zaprezentowanych materiałów oraz dyskusji wnioski i postulaty zostały przesłane zainteresowanym instytucjom i mogą być wykorzystane w praktyce przy budowie programu rozwoju usług na najbliższe lata.

4.

W roku 1978 grono absolwentów Wydziału Ekonomicznego UMCS powiększyło się o dalszych 110 osób. 10 marca 1979 r. odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów magisterskich ubiegłorocznym absolwentom Wydziału.

czął w roku 1976 ożywioną współpracę. Opiekunem grupy jest muzyk i dyrygent John McGowan.

6 kwietnia prorektor UMCS prof. dr hab. Ryszard Orłowski spotkał się z radzieckim kosmonautą Władimirem Aksienowem, inżynierem pokładowym statku kosmicznego „Soyuz-22”. Radziecki kosmonauta zapoznał się z osiągnięciami naukowymi i dydaktycznymi Uniwersytetu, zwiedził dzielnicę uniwersytecką.

Przez ostatni tydzień kwietnia gościli w Zakładzie Archeologii UMCS naukowcy z Uniwersytetu Oxfordzkiego — Sir John Morfey, dr John Havel i dr Nicolaus Starling. Sir J. Morfey i jego współpracownicy przyjechali do Lublina w celu przedyskutowania możliwości wymiany grup studentów i pracowników z UMCS i Oxfordu (w ubiegłym roku grupa studentów z Archeologii UMCS przebywała w Wielkiej Brytanii, miała możliwość zapoznania się z tamtejszymi pracami archeologicznymi). Poza tym sfinalizowane zostały rozmowy dotyczące wydania zbioru artykułów i rozpraw pracowników naukowych Zakładu Archeologii UMCS, periodyk ten zostanie wydany w Oxfordzie. W zbiorze tym znajdują się materiały poświęcone m. in.: wykopaliskom w Mitocinie, gdzie znajduje się drugi w Polsce grobowiec megalityczny, w Masioleczu, posiadającym unikalny zespół osadniczy z okresu wpływów rzymskich we wschodniej Polsce oraz w Czermnie, gdzie natrafiono na niepowtarzalne stanowiska archeologiczne z okresu wczesnego średniowiecza.

28 kwietnia rozpoczęło się w UMCS sympozjum Lubelsko-Ołomuńskie organizowane tym razem przez Instytut Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej UMCS. Obie uczelnie — UMCS i Uniwersytet w Ołomuńcu — prowadzą od lat ożywioną współpracę naukową, szczególnie osiągnięcia ma Wydział Humanistyki. Filologowie organizują coroczne spotkania na tematy wspólnych badań, wydawany jest wspólny tom publikacji literackich i językoznawczych. Rokrocznie 5 osób z UMCS wyjeżdża do Ołomuńca i tyleż samo przyjeżdża do Lublina. Ostatnie sympozjum zorganizowane zostało w dwóch sekcjach. Obrady sekcji literackiej poświęcone były rozwojowi satyry w literaturze rosyjskiej wieku XIX i XX, sekcji językoznawczej — językowi rosyjskiemu w kontaktach z innymi językami słowiańskimi. Pracownicy naukowci filologii rosyjskiej i słowiańskiej przygotowali 16 referatów, zgłoszony został udział 5 referatów z Ołomuńca oraz jeden z Uniwersytetu w Debreczynie. Referaty te, jak i wystąpienia w dyskusji, organizatorzy sympozjum zamierzają wydać drukiem.

26 kwietnia odwiedzili UMCS działacze Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Nauki i Oświaty w RFN. Siegfriedowi Verginowi (wiceprzewodniczący), Ottomarowi Bazakowi (przewodniczący Komisji Szkolnicza Zawodowego) i dr. Dieterowi Szmidtowi (kierownik Referatu Szkolnictwa c.d. na str. 16

Wyższego i Badań) towarzyszyli mgr Stanisław Jasiczek (kierownik Wydziału Organizacji Terenowej ZG ZNP) oraz Edward Pawłowicz (kierownik Lubelskiego Oddziału ZG ZNP). Goście z RFN zwiedzili lubelską Starówkę i obóz zagłady na Majdanku.

Podczas spotkania z prorektorem UMCS doc. dr. hab. Ryszardem Orłowskim omówiono rozwój UMCS i Lubelskiego Ośrodka Naukowego. Związkowcy z RFN interesowali się rolą i działalnością organizacji ZNP w uczelniach polskich, systemem kształcenia, możliwością zatrudnienia najlepszych absolwentów i ich rozwojem naukowym. Prorektor prof. dr hab. R. Orłowski przedstawił dorobek naukowy i dydaktyczny poszczególnych Wydziałów UMCS, główne kierunki badań oraz współpracę Uniwersytetu z uczelniami zagranicznymi. W godzinach popołudniowych goście odwiedzili Zakład Metod Numerycznych i Instytut Fizyki — obejrżeli miasteczko uniwersyteckie, studenckie obiekty socjalne oraz Akademicki Ośrodek Sportowy.

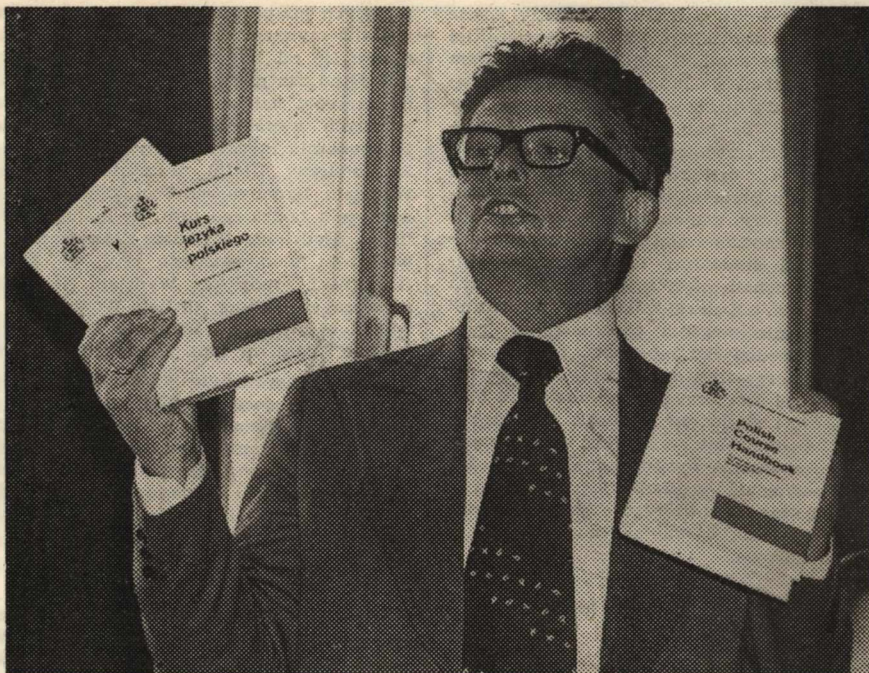
16 maja br. uruchomiono w Zakładzie Fizyki Jądrowej UMCS elektromagnetyczny implantator jonów. Jest to pierwsze tego rodzaju urządzenie w kraju, które umożliwi prowadzenie badań z pogranicza fizyki zderzeń atomowych i ciała stałego. Badania te mają duże znaczenie w procesach technologicznych i mikroelektronice.

W dniach 16–26 czerwca br. gościł na zaproszenie Instytutu Wychowania Artystycznego UMCS w Lublinie prof. Pierre Van Hauwe, dyrektor Instytutu Orff-Kodaly w Delft (Holandia), znany dyrygent i kompozytor, znakomity pedagog, twórca metody umuzykalniania dzieci.

EKSLIBRISY ZBIGNIEWA JÓŻWIKA

LINORYT, 1979

Rektor prof. dr hab. Wiesław Skrzydło prezentuje uczestnikom konferencji prasowej (15 IX 1979 r.) wydawnictwo firmy „Linguaphone” przeznaczone do nauki języka polskiego

W dniu 11 października przybył do Lublina na zaproszenie dyrekcji Polonijnego Centrum Kulturalno-Oświatowego UMCS i Towarzystwa „Polonia” dr Ludwik Heurteux z małżonką, syn jednego ze współzałożycieli Związku Polaków „Strzecha” w Austrii.

12 października br. odbyła się po raz piąty uroczysta inauguracja zajęć w Punkcie Konsultacyjnym UMCS w Jarosławiu. Po raz pierwszy w historii punktu konsultacyjnego wręczone zostały dyplomy magisterskie: Marianowi Dusło, Jadwidze Chrzanowskiej i Janowi Semkowowi.

W nowym roku akademickim w Punkcie Konsultacyjnym w Stalowej Woli rozpoczęły naukę 32 osoby. Władze Uczelni reprezentował prorektor doc. dr hab. Kazimierz Sykut, sprawozdanie z działalności Punktu wygłosił prodziekan Wydz. Ekonomicznego UMCS, doc. dr Zbigniew Mitura.

13 października w Punkcie Konsultacyjnym UMCS w Zamościu odbyła się uroczysta inauguracja zajęć. Punkt Konsultacyjny istnieje tu już 18 lat, prowadzi się w nim

studia na trzech kierunkach: Zawodowym Studium Administracji, Filologii Polskiej i Historii.

Miłym akcentem jubileuszowym Uniwersytetu było wydanie w Londynie przez firmę Linguaphone „Kursu języka polskiego”. Skład drukarski i odbitki do reprodukcji wykonane zostały w Zakładzie Poligrafii UMCS przez Stanisława Kosiora, Jana Kowalskiego i Stanisława Majdana. Ogromny wkład w jego publikację włożyli: prof. dr Tadeusz Brajerski, pracownicy naukowcy z Instytutu Filologii Angielskiej, Wychowania Artystycznego, kierownik Biura Wydawnictw UMCS „Annales” — mgr Alina Bogusz-Seidler oraz z-ca kierownika Zakładu Poligrafii — Edward Rakowski.

Miło nam donieść o dwóch wydarzeniach: 1) w uznaniu zasług dla rozwoju kontaktów naukowych obu Uczelni, za popularyzację idei polskiego prawa państwowego władze Uniwersytetu im. Iwana Franki ze Lwowa przyznały tytuł doktora honoris causa rektorowi UMCS prof. dr. hab. Wiesławowi Skrzydło. Gratulujemy; 2) prof. dr Zbigniew Lorkiewicz z Wydz. BiNoZ został członkiem Polskiej Akademii Nauk.

Kolegium Redakcyjne: Antoni Dudek, Zbigniew Józwiak, Zdzisław Kowalski (przewodniczący), Elżbieta Mulawa-Pachoł (sekretarz), Halina Opolska, fot. Piotra Maciuka

Adres Redakcji: Lublin, pl. MCS 5, XIII p., tel. 382-56 w. 75

Zakład Poligrafii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Składali: Andrzej Duńia, Stanisław Kosior, Eugeniusz Mazurek, drukowali: Jan Kowalski, Stanisław Majdan

Zam. nr 547/79, nakład 250, M-8